

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik II.

V Ljubljani, septembra 1885.

9. zvezek.

Petnajsta nedelja po binkoštih.

I. Dvojna zgodnja smrt.

Mladeneč, rečem ti, vstani!

Luk. 7, 14.

Vsak pogreb ima nekaj žalostnega v sebi in kadarkoli sliši človek mrtvaški zvon peti, ga nehoté neka skrb in žalost obide, ako ima le še kaj občutljivega srca v sebi. Vendar vsak pogreb se nam ne zdi enako žalosten. Kadar vidimo kakega priletnega starčka na mrtvaškem odru, se nam pač milo stori, vendar si mislimo, da človek take starosti, ko je že sebi in drugim nadležen, je bil že sam počitka željan. Ako pa vidimo, da človek v najlepši starosti pade pod nemilo smrtno koso, da že neha živeti, ko je še-le prav za prav živeti začel — pogled tacega mrliča nas močno gine in nam sree grozovito pretrese. In tacega mrliča nam kaže današnji evangelij. Mladenča nesó k pogrebu, — mladenča, ki je v najlepših letih, v cvetji svoje vesele mladosti moral umreti. In kar je žalost še bolj povikševalo, je bilo to, da je njegova mati, zapuščena vdova, zdaj sama ostala in zato milo objokovala njegovo zgodnjo smrt. Ni tedaj čudo, da je šla velika množica ljudi iz mesta za pogrebom, ki so ga milo obžalovali. Tudi Jezus se približa s svojimi učenci pogrebcem in ko vidi tako žalovanje, se tudi njemu milo stori in tolikanj se mu zapuščena mati smili, da precej pristopi in jokajočo mater tolaži, rekoč: *Nikar ne jokaj!* Pa ne tolaži le z besedo, ampak v djanji, ker jej čudežno obudi mrtvega sina.

Povejte mi, ali ni bil res do solz genljiv ta pogreb? Pa kaj enacega se še dan danes velikokrat ponavlja, velikokrat mora jokajoča mati spremljati na pokopališče svojega mladega sina, mlado hčerko,

ki je v svojih najlepših letih umrl, umrla. Zares veliko je po vsih farah grobov, v katerih mladi ljudje počivajo: smrt nič ne zbira, pobira od kraja. Tudi tebe, čvrsti mladeneč, cveteča deklica, ki se na svojo moč, na svoje zdravje zanašaš, v kratkem času lahko smrt pokosi. Toda vedi: Jezus zdaj nič več čudežev ne dela, da bi pristopil k tvoji jokajoči materi takrat, ko te bodo pokopat nesli ter jej rekel: „Žena nikar ne jokaj“, — da bi rekel tvojim pogrebem: „Stojte, počakajte“, — da bi k tebi pristopil in rekel: „Mladeneč, deklica, rečem ti, vstani“, temuč, kakor hitro zatisneš oči, je tvoja ločitev večna, na tem svetu ti ni več opravlka.

Ako človek to resno in mirno premisli, se mu mora milo storiti. Toda sto in stokrat bolj mi srce žalosti krvavi, ako pomislim, koliko mladenčev in deklet je po svetu, koliko jih je v naši fari, ki so na duši mrtvi, ki sami sebe žalostno nesó k večnemu pogrebu! Za njimi britko joka skrbna mati sv. katoliška cerkev, za nje se solzi mila Mati Marija. Ljubi Jezus jih je že velikokrat klical, klical na prižnici, v spovednici, z nesrečo: „Mladeneč, deklica, rečem ti, vstani!“ Oh, pa nič se ne zmenijo, od velike noči do velike noči mrzli, otrpneni, mrtvi okrog lazijo, — mrtvi v živem telesu! Ta žalostna resnica me je nagnila, danes govoriti zlasti mladim ljudem obojnega spola o dvojni zgodnji smrti, 1. telesni in 2. dušni. Ti pa, Jezus srčno mili, ki si mrtvega oživil, daj, da bo tvoja beseda v mojih ustih vendar-le kterege zdramila in obvarovala zgodnje smrti!

I.

Ko je nekikrat sv. Bazilij premišljeval današnji evangelij o Najmljanskem mladenču, je vprašal sam sebe: „Kaj je pač tega mladenčca v mrtvaško krsto (trugo) spravilo? Ktera noga je pohodila to cvetko, kateri srp je odžrel to mlado bilko, kaka slana je zamorila ta cvet? O kako bi bil lahko ta mladeneč pomoč družini, tolažba svoji materi, lepota svoji soseski, in zdaj ga nesejo mrtvega ven v grob!“ Tako se poprašujemo tudi mi, kadar vidimo mladega mrliča: Kako vendar, da je ta mladeneč, to dekle, tako zgodaj umrl, umrlo? — Mi sicer ne moremo soditi božje previdnosti, zakaj tega pred unega pozneje pokliče. Bog stori to večkrat za kazen staršem, kakor se je Davidu zgodilo, večkrat zato, da bi pozneje ne bili zapeljani ali pa ima druge sv. namene. Vendar reči sem primoran, da veliko mladih ljudi je, ki si sami z grešnim, razuzdanim življenjem zgodnjo smrt nakopljejo.

V sv. pismu se ta resnica na več krajih bere, da grešno življenje mlade ljudi zgodaj v grob spravlja; bere se: *Ne delaj prehudobno in ne bodi neumen, da ne umrješ pred svojim časom* (Prid. 7, 18.); *Gospodov strah dodaja dneve, leta hudobnega bodo pa okrajšana* (Preg. 10. 27.); *preden se njegovi dnevi spolnijo, bo poginil in njegove roke bodo usahnile.* (Job. 15, 32.)

Posebno pa so štirje grehi, ki mlade ljudi zgodaj v grob spravlja, po besedah sv. Ambroža, ki pravi: Štirje pogrebi so, ki mlade ljudi zgodaj v grob nesó, namreč *a)* nezmernost v jedi in (posebno) pijači, *b)* nečistost, *c)* nepokorščina do staršev in *d)* jeza. Te štiri pregrehe imenuje sv. Ambrož pogrebee, ki mlade ljudi k pogrebu nosijo. Skušnja uči, kako res je to.

Vprašam vas, od kod pride, da začnejo nekteri tako zgodaj hirati? da v najlepših letih nosijo seboj medlo in vse oslABLJENO telo? Zakaj je njih glas tako hripav, njih mlado oko tako motno in mrtvaško, njih obličje tako blede in upadlo? Zakaj morajo mnogi tako zgodaj umreti?

a) Le prevečkrat je njih požrešnost, pijanost kriva. Preveč pijače želodec slabi in zlasti strupeni špirit želodec tako suši in omami, da drugih tečnih jedi ne more več prav prebavljati, nasproti pa gredo kužni deli pijače med zdravo kri in jo vso okužijo, in telo, ki ne dobi iz želodeca tečne zdrave hrane, mora hirati in pešati ter mora pred umreti, kakor mu je po božji volji odmerjeno. Od tod pride, da žganjarji ne marajo veliko jesti in da tudi zdravila, kadar zbolijo, jim ne morejo kaj pomagati, ker je vsa kri okužena. To nam tudi sv. pismo spričuje, ki tako-le govori: *Komu gorjé? . . . Kdo pade v jamo? Kdo ima rane brez vzroka? Kdo kalne oči? Ali ne oni, ki pri vinu sedé in pridno kozarce izpirajo? . . . (vino) gladko teče, toda na poslednje piči kakor kača in strup razlije, kakor bazi-lisk. Ne bodi pri gostarijah pijancev . . . zakaj kteri pijančevajo in si pojedine napravljajo, hirajo.* (Preg. 23, 29. id. 21.) *Zavoljo pijanosti jih je že veliko pomrlo; kdor pa je trezen, si življenje daljša.* (Sir. 37, 31.) Glavni vzrok, da so v starih časih ljudje visoko starost doživeli, je ta, da so zmerno živeli; zdaj pa človeški rod čedalje bolj slabi in če pojde tako žganjarija naprej, bodo krepki in stari ljudje redko dobiti.

b) Enako tudi nečistost, ki je tovaršica pijanosti, škoduje človeškemu zdravju, zlasti skrivne pregrehe; in kolikor bolj mlad je človek, toliko grozovitejšo škodo mu napravi ta greh. *Gnjiloba in črvi se bodo nečistnika lotili,* pravi sv. pismo in sv. Pavel tako

resno govori: *Varujte se nečistosti. Vsak greh, ki ga človek stori, je zunaj telesa, nečistnik pa se pregreši nad svojim lastnim telesom.* (1. Kor. 6, 18.) *Ali ne veste, da ste tempelj božji in da Duh božji v vas prebiva? Ako pa kdo tempelj božji oskruni, ga bo Bog končal.* In zares meč jih ni toliko v zgodnji grob spravil, kakor jih je grda nečistost za grobno trohnobo pripravila. Premnogi tužno žalujoči obupni bolniki po bolnišnicah so temu žalostna priča. Tu se uredničujejo besede: *V čemur kdo greši, s tem je tudi pokorjen.* (Modr. 11, 17.)

Pijanost in nečistost, to sta dva najhujša pogrebea mladih ljudi; zlasti tudi zato, ker si taki grešniki pravega počitka ne privoščijo in si spanje kratijo, ki je zdravju tolikanj potrebno.

c) Pa tudi otroci, ki svojih staršev ne ubogajo, nimajo dolzega življenja pričakovati. Bog sam je izrekel besede: *Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in se ti bo dobro godilo na zemlji.* Kaj pa se bo zgodilo tistim otrokom, ki staršev ne ubogajo, temuč zaničujejo, žalijo, kolnejo? Nesrečni bodo na svetu in Bog jim bo prikrajšal življenje, kakor imamo veliko izgledov v sv. pismu in drugod. Sv. Bernardin pripoveduje v neki pridigi to-le dogodbo:

Na Španjskem, ne daleč od mesta Valencije, je živel nek mladeneč, ki je bil svojim staršem močno nepokoren in uporen. Pridruži se neki hudobni druhalci ter postane ropar. Mnogo ropov in pobojev krivega ga obsodi gosposka na vislice. Komaj pa umrje na vislicah, glejte, se mu lasé ne glavi pobelijo ter postanejo beli kakor sneg. Vsi, ki so to videli, so se zavzeli, ker jim ni šlo v glavo, kako bi bilo pri tako mladem človeku, osemnajstletnem mladenču, kaj takega mogoče. Pokličejo toraj škofa, naj jim bi razložil to reč. Škof išče dobrega sveta v goreči molitvi in potlej reče: „Bog je hotel s tem naznanje dati, da bi bil ta mladeneč učakal veliko starost; ker se je pa tako nespodobno in nepokorno obnašal do svojih staršev, mu je Bog ravno zato prikrajšal njegovo življenje.“

d) Četrty pogrebec mladih ljudi je jeza. *Resnično, togota umori neumneža,* pravi pobožni Job (5, 2.) in na drugem kraji se bere: *Zavist in jeza krajšate dneve življenja.* (Sir. 30, 34.) Nočem govoriti o tem, koliko pobojev napravlja jeza med mladimi ljudmi, opomnim le, da jeza sama na sebi spodjeda zdravje človeško, ker stori, da se razlije žolč in zadržuje, da želodec ne more prav prekuhati. Bere se celo, da nekterim jezivcem je kri tako zavrela, da so kar na mestu mrtvi obležali. Pa če se škodljivi nasledki jeze tudi tako hitro in tako hudo ne pokažejo, vendar polagoma zdravje podkopavajo in to tem bolj, čem pogostniša in strastniša je jeza.

Zdravje pospešuje mir in veselost srca, nemir in strastna zbežanost ga vselej spodkopuje.

Neki mladeneč, ki je bil zelo jezi udan, je vedno bolehal. Pokličejo zdravnika in ta kmali spozna vzrok njegove bolezni: resnobno mu pred oči stavi škodo in pogubnost jeze. Nagli jezi vdani mladeneč pa mu noče verjeti, marveč ta resni nauk ga pripravi prav v hudo togoto. Zdaj vzame zdravnik ogledalo raz stene in ga raztogenemu mladenču pred obraz drži. Videti mrtvaško bledo obličje svoje in svoj divji pogled se vstraši in molčé pogleda zdravnika. Zdravnik pa porabi trenutek rekoč: „Ali vidiš svojo podobo? Več tacihi viharjev izkoreninini življenje.“ To mladenča ozdravi: zgubi jezo in spet dobi zdravje.

Nikar se tedaj ne čudimo, da v današnjem času toliko ljudi po svetu mladih pomrje! Kako pa živijo! Vam pa, mladi ljudje, na srce položim: ako hočete zdravi in čvrsti biti in da pred časom ne umrjete, ustavite (kakor Jezus v današnjem evangeliju) one štiri pogrebee, to se pravi, nehajte pijančevati in nečistost uganjati, mirujte po noči, obračajte jo v počitek, za kar jo je Bog dal, ubogajte svoje starše, ki vam dobro želijo in nikar se preveč jezi ne udajte. Veter na vrta tudi včasih nezrelo sadje otrese, pa le tisto, ki je črvido; tako se godi tudi večkrat mladim ljudem, ki jih smrt pred časom z drevesa življenja odtrga, — pa le veči del tiste, ki jih je črv greha oglodal. Zato mladeneč, deklica, ako ti je zdravje in življenje ljubo, rečem ti: vstani!

II.

Pa poslušajte, še ena druga smrt je, ki mlade ljudi na milijone in milijone mori. Dušna smrt je to, greh, smrtni greh je. Zakaj, kakor telo umrje, kadar ga duša zapusti, tako umrje duša, kadar jo gnada božja zapusti. In kakor je mladeneč, ki je telesno življenje zgubil, mrtev in mrtev ostane za starše, brate, sestre, domovino, za ves svet; ravno tako je mlad človek, ki je v smrtnem grehu, dušno mrtev, mrtev sam za se, mrtev za Boga, mrtev za cerkev, mrtev za nebesa.

Mrtev je sam za se. Kakor mlado zelenje in spomladansko cvetje bi še moral biti poln življenja, pa je njegova duša, kakor od slane poparjena, zgubila vse ono čeznatorno življenje, h kateremu je bila obujena na dan sv. krsta, zgubila je tudi vse zasluženje najlepših let. Kakor posušena mladika je odsekan od vinske trte — pripravljen za večni ogenj. Kaj mu pomaga, da je v prejšnjih nedolžnih letih tako lepo molil, s toliko gorečnostjo se pripravljaj za prvo spoved in prvo sv. obhajilo ter že toliko dobrega storil, ako

pojde v tem stanu pred sodbo božjo?! — Mrtev je za Boga. Bog je svoje obličje proč obrnil od njega, ki je bil še pred kratkim njegov ljubljani otrok; dokler je v smrtnem grehu, mu ne more ljubeč Oče biti; zanj je, kakor bi ga ne bilo in z očetom zgubljenega sina se lahko pritožuje: „Ta moj sin je mrtev, ta moja hči je mrtva!“ — Mrtev je za sv. cerkev. Kakor zgubljena ovčica se klati med volkovi in roparji; kakor drugi Abel, ubit od svojih zlobnih tovarišev, leži mrtev zunaj raja in milo se joka za njim — za mladim mrličem — njegova užaljena mati — sv. cerkev! — Mrtev je za nebesa. Duše v vicaх od njega ne morejo nobene pomoči dobiti; svetniki in angelji mu ne morejo pomagati, dokler ne oživi; celo Mati božja ne more družega, kakor jokati se, dokler se ne spokori. Oh, nesrečni mladeneč, nesrečna deklica, rečem ti, vstani!

In tacih mrličev, mladih mrličev obojnega spola — koliko jih je po mestih in vaseh! Žalostno se joka za njimi najskrbnejša mati, sv. cerkev, premilo žaljuje nad njimi najboljša mati Marija; žalostna jih je naša domovina, mila slovenska deželca. Tako lepi kraji, mesta, trgi, vasi, planine in ravnine, da se jim čudijo celo tujci, pa povsod toliko mrličev, mladih mrličev, ki z besedo in djanjem, nekteri že tudi s pisanjem svoj mrtvaški smrad povsod naokrog razlivajo, da okužijo tudi še žive. Oh, mladi mrlič, mladeneč, deklica, rečem ti, vstani!!

Nekteri še tako mladi, oh, komaj iz otročjih let, pa so že vsih hudobij vajeni, da moram zdihniti s sv. Avguštinom: „Tako majhen fantič, tako mala deklica, pa že tak grešnik, tolika grešnica!“ Naša mladina, mala in večja, se mi zdi, kakor nerodovitna suha drevesa, nobenega dobrega sadu ni na njih: ni ponižnosti, ni pokorščine, ni ubogljivosti, ni zmernosti, ni čistosti, ni strahu božjega; nasproti pa polno slabega sadu; tistega sadu, ki je pravo znamenje dušne smrti: prevzetnost, jeza, sovraštvo, nevošljivost, nepokorščina, surovost, pijanost, nečistost, nesramnost, zaničevanje božjih reči in na vrhu še slabe spovedi. Neka nepopisljiva ošabnost, surovost in divjost se je lotila današnje mladine. Moj Bog! kakšne so njih misli in želje; še tako mladi, pa mislijo reči, da mora biti pametnega človeka groza; še tako mladi, pa besede govorijo, da mora vsacega poštenega človeka rudečica oblitati (sami so že davno sramožljivost zgubili); tako mladi pa preklinjajo, kvantajo, da se je bati, da bi se zemlja ne odprla, da bi z jasnega ne treščilo in njih djanja kakšna so? Oh, mladost! mladost! Kaj bo? Mladeneč, deklica, rečem ti, vstani!

In po noči kakšno razsajanje zmiraj! Kakor gladni volkovi divjajo od vasi do vasi, od žganjarije do žganjarije; namesto bi počivali, se pobijajo in — o groza! — ostre nože in drugo smrtno orodje nosijo seboj, da bi pobijali in klali svojega bližnjega, svojega brata, kakor mesar pobija in kolje kupljeno živino! In kaj se vse na skrivnem godi, si ne upam na tem sv. kraji povedati, to sam Bog vé in spleta šibo svoje jeze za sodnji dan; to vedo angelji varuhi, ki zdaj žalujejo in bodo enkrat tožili Sodniku božjemu.

In na zadnje taki še pravijo, da so ljudje in ne sprevidijo, da imajo manj pameti in modrosti, kakor neumna živina; še pravijo, da so mladenči in dekleta, pravijo celo, da so krščanski mladenči in krščanska dekleta?! Kaj pa imaš še krščanskega na sebi? ali ne ravnaš ravno narobe, kakor pa te je Kristus učil z besedo in zgledom?! Zgubljeni sin, zgubljena hči, kako si upaš, še roke v molitvi sklepati in Boga imenovati svojega Očeta?! Kako si upaš še oči na križ povzdigniti, ko vendar dobro veš, da ti si tisti, ti si tista, ki Jezusa na novo križaš? Ali nič ne čutiš in ne slišiš, da vse, kar se je veliki petek na križu in poleg križa godilo, vse ti glasno kliče: Mladeneč, deklica, vstani!

Ako si zares kristijan, kristijana, moraš vedeti, da tvoje telo je posvečeno, je tempelj božji, kakor pravi apostelj: *ali ne veste, da je vaše telo tempelj božji!* Jezusa samega sprejmeš v svoje telo; njegovo meso, njegova kri se tako rekoč spremeni v tvoje meso, tvojo kri in ti bi hotel svojo mlado telo v greh obračati? Glej sv. posode, v katerih imamo presv. rešnje Telo v tabernakeljnu spravljeno, se ti zdijo tako svete; za noben denar bi se jih ne upal dotakniti, ker se jih smejo le blagoslovljene roke dotikati; glej, tvoje telo je tudi taka sveta posoda in vendar kaj delaš ž njim? Mladeneč, deklica, rečem ti, vstani!

Tedaj, ljuba mladina, še enkrat se v duhu ozri na Najmljanskega mladenča, na mladega mrliča in pomisli nekoliko na svojo zadnjo uro! Ti znabiti praviš: „Saj ne bom še umrl, se bom na stara leta pokoril.“ Nespametnež, kdo pa ti je dal pismo, da boš starih let učakal! Sv. pismo nam tudi pove od enega, ki je rekel: „Duša, zdaj imaš vsega zadosti; jej in pij in bodi dobre volje!“ Gospod mu pa je rekel: „Neumnež, še to noč bodo tvojo dušo od tebe terjali.“ Kaj ko bi se tudi tebi, neskrbna mladost, ki se na starost zanašaš, kaj enacega prigodilo? Kaj, ko bi zdaj umrl, ti ki se hočeš na smrtni postelji spokoriti, ali moreš reči, da ne bo znabiti stol, na katerem sediš, pot, po kateri iz cerkve domu greš, voz,

na katerem se voziš, znabiti krčma ali kraj, kamor hodiš greh delat, tvoja smrtna postelja — kaj pa potlej, ako te smrt nagloma zasači?! Oh, strašna misel: tako mlad — pa umreti — pa v pekel! Pa reci, ali je to nemogoče, kaj? govori! Tudi mladenči mrjo, tudi dečki, tudi otroci: „danes meni, jutri tebi!“ Oh, mladeneč, deklica, rečem ti, vstani!

Ali moreš tajiti, da več jih je v peklu, ki jih je po en sami smrtni greh v pogubljenje spravil? Marsikteri je znabiti komaj še-le en sami — prvi greh storil, prišla je smrt in ga je brez usmiljenja božji pravici izročila. Še je znabiti bila rudečica na cvetečih licih, katero je nesrečno djanje, rop njegove nedolžnosti, napravilo; zadnjikrat je udarilo trepeče, obteženo srce, — a nagloma, precej po storjenem grehu, moral je pred sodnji stol, zaslišal strašno vprašanje: „Kje je tvoj brat Abel? kje je tvoja umorjena nedolžnost?“ Gotovo je, da veliko jih trpi, ki še niso toliko grehov imeli, kakor jih že ti imaš in vendar ostaneš predrzen; celo leto spiš smrtno spanje; komaj o velikinoči ali pa še takrat ne, se nekoliko prebudiš, si nekoliko oči pomaneš, pa pri prvi priložnosti spet umrješ in ostaneš mrlič, mlad mrlič, celo leto in več let! Oh, mladeneč, deklica, rečem ti, vstani!

Še ni zamujeno, še je čas! Glej, Marija prosi za te, se joka za te. Kako bi jej Jezus rad rekel: „Ljuba mati moja! nikar ne jokaj!“ Kako bi te rad zbudil od smrti, pa ne more — in zakaj ne? Jezus je v današnjem evangeliju pred pogrebcem ukazal, naj postojé — tvoji pogrebci pa — mladostni grehi nočejo obstati, temuč en dan drugemu pripoveduje tvojo hudobijo, ena noč razodeva drugi tvoje nesramnosti, čeravno te je Jezus že tolikrat klical na prižnici, v spovednici, po glasu tvoje vesti — pa nisi nehal, nisi nehala, raje si zakramente po nevrednem prejel ali pa še odložil. Nehaj že enkrat, premagaj se, tvoji pogrebci, tvoji grehi naj se ustavijo in Jezus bo precej pristopil v zakramentu sv. pokore in ti poreče: Mladeneč, deklica, rečem ti, vstani! — in oživela bo tvoja duša in živela vekomaj v nebeškem kraljestvu! Amen.

2. Kaj nam pogreb pridiguje.

Glej, mrliča so nesli. Luk. 7, 12.

Vvod. O pogrebu, o katerem govori današnji sv. evangelij, se je že po vesoljnem katoliškem svetu mnogokrat pridigovalo. In

res je ni pridige, da bi vernemu človeku šla tako do srca, kakor pridiga o smrti, o pogrebu. Pa saj je vsak krščanski pogreb že sam dovelj pretresljiva pridiga. Kaj nam pridiguje pogreb?

Izpeljava. Pridige imajo sploh namen 1. učiti, 2. opominjati in 3. tolažiti. Tudi pogreb stori to.

1. Krščanski pogreb nas uči: a) Kako zelo mati sv. kato-liška cerkev ljubi svoje otroke. Jokaje je šla vdova za pogrebom svojega sina in njene obilne solze so oznanovale njeno obilno materno ljubezen; z žalostjo spremlja sv. cerkev verne k zadnjemu počitku: milo zvonjenje, žalostne pesmi in molitve, črna obleka . . . Že na domu se mrlič blagoslovi, z blagoslovljeno vodo poškropi in s kadilom pokadi; med potjo molijo ali pojejo mašniki psalm „miserere“ in čeravno je že vse pokopališče blagoslovljeno, vendar še vsako jamo posebej z blagoslovljeno vodo poškropijo, kakor skrbna mati svojemu ljubljenu otroku posteljico pokriža in ko je pri počitku, še moli zanj poleg njega. Res sv. cerkev je skrbna mati, ki za svoje otroke ves čas skrbi v življenji, pa jih tudi po smrti ne zapusti. — b) Kako je vse posvetno minljivo. I. Tim. 6, 7. Res, da je še pri pogrebi večkrat velik razloček, če nesó reveža pokopat ali bogatina. Vendar ta razloček je le zunanj, le bolj za sorodnike ranjcega, mrliča pa so si vsi enaki: zdaj odloči edino le zasluženje dobrih del. Upam si reči, da ravno imenitni in potratni pogrebi nam še bolj glasno oznanjajo nečimernost bogastva, časti in svetnega veselja. Le vprašajte na dan najslavnjšega pogreba, pri katerem ni mogoče števila vencev in pogrebcev prešteti, le vprašajte najrevnišega berača: Če hoče zdaj z ranjcem menjati? Gotovo vam bode odkimal, da ne. Ali ni to dovelj jasen nauk? — c) Kako častitljivo je kristijanovo telo. Hiše, v katerih so nekdam stanovali imenitni možje, še potlej ostanejo slavne, ko so jih zapustili; naše telo pa je hišica, v kateri biva preslavni prebivalec iz nebes — neumrjoča duša, podoba božja! Toraj ostane telo tudi še potlej častivredno, ko ga je že duša zapustila. Pa duša ni bila sama v telesu, ampak ž njo je bil sv. Duh z nebeškimi milostmi, kolikrat je tudi Jezus prišel v sv. obhajilu in še malo pred odhodom duše v zadnji popotnici! V sv. zakramentih ni bila posvečevana le duša, ampak tudi telo! Slovesni cerkveni pogreb oznanja to častitljivost človeškega telesa.

2. Pogreb opominja a) k molitvi. Ranjci, ki ga neso na pokopališče, je bil morebiti naš sorodnik, naš prijatelj, sosed; ali če to ne, po veri nam je bil brat, sestra v Kristusu. Pogrebni zvonovi nam kličejo, naj svojemu bratu, ki je zadnjikrat med nami, predno

ga hladna zemlja zakrije, še zadnje ljubezen skažemo, še kaj dobrega storimo. Kaj pa mu hočemo družega dati, kakor molitev? Saj dobro vemo, da vse drugo mu je zdaj brez koristi. II. Mak. 12, 46. — Pogreb nas pa tudi opomni, za druge naše sorodnike in dobrotnike moliti, kateri so že v večnosti. Drugekrati jih morebiti pozabimo, kadar pa kak pogreb vidimo, nas hipoma pretrese misel: Tako-le so nesli pred toliko in toliko leti tvojega očeta, mater, brata... Mila solza se nam utrne, in kaj družega, kakor moliti začnemo za svoje ljube ranjce? — b) K poboljšanju. Če se o smrti in večnosti le govori, nas sama beseda ne pretrese tako zelo; poslednje reči si mislimo še prav daleč; a pogreb nam jih v živo pred oči postavi. Človek, ko bi tudi hotel, skoraj ne more drugače, kakor da začne misliti na se in na svojo smrt. Grehi ga začnejo skrbeti, trdni sklep resničnega poboljšanja se z neko silo vriva skesanemu sreč. Mrlič sicer molči, a vendar tako glasno oznanja živim: *Danes meni, jutri tebi!* Sir. 5, 8.; 14, 12.; Mat. 24, 42. 44.; Jan. 9, 4. Mnogo jih je veličastna resnoba krščanskega pogreba na boljše pot pripravila.

3. Jokajočo vdovo je Jezus potolažil s tem, da jej je mrtvega sina obudil. Tacega čudeža zdaj sicer ne moremo pričakovati; vendar nam tolažbo oznanja vsaki krščanski pogreb: a) Mrliča neso na kraj počitka in miru, kjer se bo odpočil od zemskega truda in vojskovanja. Zato se primerja smrt spanju. (Jan. 11, 11.; Dan. 2, 2.) Kako zaželen je ta počitek v telesnem in dušnem obziru! — b) Ločitev je sicer vsaka težka, a močno je utolažena z nado: „Saj se bomo kmali spet videli!“ Tudi pogreb nam to govori; in še več. Mladeneč je moral potlej zopet umreti, tolažba je bila le za malo časa; nam pa pogreb obeta snidenje brez ločitve. Kadar otroci jokajo za očetom, za materjo, jim pravi: „Ljubi otročiči, ne jokajte se, lepo krščansko živite, v kratkem času se bote zopet videli in potem ne bode nikdar več grenke ločitve!“ Enako govori staršem, prijateljem... c) Tudi telo bode zopet vstalo. Ko mrliča v jamo denejo, mašnik vrže trikrat prsti nanj, rekoč: *Iz prsti si ga (jo) naredil* itd. Kar se je z mladenčem zgodilo na pogrebem potu, to se bo z nami zgodilo sodnji dan; pa še vse kaj več. Mladeneč je ravno tako telo imel po obujenju kakor pred, a naše telo se bode vse spremenilo, bode lepo in veličastno postalo, ako tukaj lepo živimo. *Seje se v trohljivosti...* (I. Kor. 15, 42.)

Konec. Radi skazujmo ranjeim poslednjo čast; a nikar ne bodimo podobni onim lahkoživcem, katerim še tako resno opravilo mrzlega sreča ne otaja; mislimo vselej tudi na se, kajti kmali bo tudi nam zvon zapel...

Praznik rojstva Device Marije.

I. Sv. čistost — lepota našega telesa.

O kako lep je čist rod v svetlobi (svoje čednosti); zakaj njegov spomin je večer, ker je spoznan (je v časti) pri Bogu in pri ljudeh. Modr. 4, 1.

Najsvetejša, najnedolžniša duša, ki je kdaj na zemlji živela, je pred devetnajststo leti današnji dan zagledala luč sveta; Marija je njeno milo ime, ki jo imenujemo začetek našega veselja zato, ker je Mati našega Odrešenika in Gospoda Jezusa Kristusa, pa tudi naša mati, naša srednica in besednica, naša pomočnica.

Da bo nam pa Marija ljubeznjiva, dobrotna in skrbna mati, da bo naša srednica, naša besednica in naša pomočnica, moramo mi biti njeni zvesti in pokorni otroci in moramo za njo — po njenih stopinjah — hoditi, to je, njene sprelepe čednosti po vsi svoji moči in zmožnosti posnemati.

Znano vam je, da v kroni Marijine slave se svetijo vse krščanske čednosti v največi popolnosti. Druge svetnice skazale so se posebno le v eni ali drugi čednosti, Marijino srce pa je z vsemi čednostmi neizrečeno olepšano. Najlepša čednost pa, ki se med družimi v njeni kroni najbolj lesketa, je njena sveta, neomadežana čistost. In ravno ta najkrasniša Marijina čednost mi daja priliko, vam danes govoriti o posebni lepoti in vrednosti sv. čistosti.

Toda sv. čistost ima toliko lepotij in prednosti, da bi jih vam nikakor ne mogel v eni pridigi vsih opisati. Sv. čistost je 1. lepota našega telesa, 2. posvečenje in življenje naše duše, 3. je studenec znotranjega in zunanjega miru in pokoja, studenec nebeškega veselja, 4. nas dela angeljem podobne, 5. Bog jo ljubi s posebno ljubeznijo in 6. Bog jo plačuje s posebnim veličastvom; zato jo pa tudi vsi narodi, zlasti sv. cerkveni učeniki hvalijo in nad vse druge čednosti povzdigujejo.

Dragi poslušalci, lahko toraj previdite, da vam vsih teh prednosti sv. čistosti ne morem danes razložiti, toraj bom le samo o prvi govoril, namreč: Čistost je lepota našega telesa.

Sveta čistost je božji dar, od Boga dana čednost, ki človeka pripravnega in zmoženega dela, da svojo poželjivo in spačeno naturo

v sebi kroti ter jo trdo drži pod postavo božjo in pod postavo svoje zdrave pameti in ji nobene ostudnosti ne dovoli, naj bi ga še tako močno mikala; vse svoje počutke tako brzda, da nič nesramnega prostovoljno ne misli, ne želi, ne gleda, ne govori, z veseljem ne posluša in nič nespodobnega ne stori in ne dovoli. In ta čednost je v lepoto našemu telesu in sicer prvič zato, ker v njem pripravlja naši duši prijetno, zalo, snažno prebivališče.

1. Vam vsem je dobro znano, da je naše telo posoda, bi rekel, iz mesa in kosti narejena hišica, v kateri prebiva naša neumrljiva duša, ki je po božji podobi vstvarjena in s Kristusovo krvjo očiščena. O kako lepa, čedna in čista mora biti ta hišica, da je prijetno prebivališče Kristusovi nevesti, z njegovo krvjo oprani duši! Kristijani! s čem pa hočemo to hišico, svoje telo, osnažiti in olupšati, da bo duša tega svojega stanovanja vesela, da bo mirno in pokojno v njem do smrti živela in da si bo ob vstajenji mesa želela, s svojim telesom zopet se skleniti na vekomaj? Jaz ne poznam pod milim Bogom nobene take lepotije, koja bi premogla naše telo tako ozališati in posvetiti, da bi bilo čisti duši prijetno prebivališče, kakor le samo sveta čistost, če jo sleherni po svojem stanu ohrani, bodisi mladenec ali dekle, mož ali žena, vdovec ali vdova, da le sramožljivo živi in se skrbno varuje tega, kar mu Bog v njegovem stanu prepoveduje.

Lepa obleka, svilnate rute in trakovi, zlate verižice okrog vratu in pasa, zlati in srebrni uhani v ušesih in prstani na rokah le zunanjega človeka — le njegov život nekoliko lišpajo, ne pa notranjega človeka; notranjega človeka lepša le samo sv. čistost po stanu, ona daje našim telesom sicer nevidno, vendar pa resnično notranjo lepoto, koja nikoli ne zgine, ker je tudi trohljivost v črni zemlji ne more ukončati; zakaj čista telesa se bodo po vstajenji mesa svetila, kakor solnce na nebu. Zato opominja sv. Ciril Jeruzalemski, rekoč: *Spoštujmo (v časti imejmo) svoja telesa, koja se bodo kdaj (po vstajenji mesa) svetila kakor solnce. Nikar ne omadežujmo tacega in tolicelega telesa zavoljo kratkega razveseljevanja. Zakaj le malo časa — kako uro — trpi greh (grešno veselje), veliko let in večno pa trpi njegova sramota . . . Odpravi naj se tedaj ves nečimerni lišp, vsak škodljivi pogled, vsako razuzdano pečanje (z drugim spolom), vsaka pohujšljiva obleka in vse, kar vnema poželjivost . . . da nam vsim — možkim in ženskim — ki se čistosti držimo, poreče iz Device rojeni Gospod (Jezus Kristus): V njih (v čistih, sramožljivih ljudeh) bom prebival in z njimi hodil in jaz bom njih Bog, oni pa bodo moje ljudstvo.* (S. Cyr. Hier. Catech. 12. de Chr. incarnato.)

2. Naše telo pa ni samo stanovanje naše duše, ampak tudi prebivališče sv. Duha; kar nam sv. apostelj Pavel z naslednjimi besedami naznanja, rekoč: *Ali ne veste, da ste tempelj božji in da Duh božji v vas prebiva? Ako pa kdo tempelj božji oskruni, njega bo Bog končal. Zakaj tempelj božji je svet, kar ste vi.* (I. Kor. 3, 16. 17.) Naša telesa so po besedah ravno tega aposteljna tudi udje Kristusovi, ker je on, Jezus Kristus, naša glava. Preljubi! če je tedaj naše telo tempelj božji in prebivališče sv. Duha, s čem ga zamoremo osnažiti in posvetiti, da bo sv. Duh nad njim dopadajenje imel in da bo v njem prebivati hotel? Če so naša telesa Kristusovi udje, s čem jih zamoremo očistiti in olepšati, da bodo vredni udje njegove presvete glave? Le samo s sveto čistostjo, če jo vsak po svojem stanu ohrani, zamoremo svoje telo posvetiti in sv. Duhu prijetno prebivališče pripraviti; le samo s sveto čistostjo zamoremo svoje ude očistiti in olepšati, da bodo vredni Kristusovih udov, vredni njegove presvete glave. Zato piše sv. apostelj Pavel, rekoč: *To namreč je volja božja, vaše posvečenje, da se zdržite nečistosti, da vsak vé svoje telo ohraniti v svetosti in časti; ne (pa) po gnanji poželenja, kakor neverniki, kateri Boga ne poznajo . . . Zakaj Bog vas ni poklical k nečistosti, ampak k svetosti.* (I. Tes. 4, 3—7.) Dalje govori sv. Pavel: *Ali ne veste, da so vaša telesa udje Kristusovi? Ali smem tedaj ude Kristusove vzeti (in jih v nečistost obrniti)? O tega ne! . . . Ali ne veste, da so vaši udje tempelj sv. Duha, kateri je v vas, ktereга imate od Boga in da niste svoji? Zakaj kupljeni ste z drago ceno. Častite in nosite Boga v svojem telesu.* (I. Kor. 6, 15—20.) Iz vseh teh besedi sv. Pavla prav lahko spoznate, da nečistost naše telo — tempelj božji — oskrunja in podira, sveta čistost pa ga v časti in svetosti ohrani in sv. Duhu prijetno prebivališče napravlja. O sveta čistost, ti predragi božji dar, kdo bi po tebi ne hrepenel in te z vso skrbjo ne varoval in ohranil, ker naša telesa tako lepšaš in posvečuješ, da še celo Bog — sv. Duh — v njih prebivati hoče.

3. Sveta čistost je še dalje lepota našega telesa, ker mu k moči, k trdnemu zdravju, tudi k dolgemu življenju veliko pripomore, in če je Bog človeku tudi telesno lepoto dal, mu jo sveta čistost dolgo časa ohrani, ako mu previdnost božja po svoji modrosti kake boleznine pošlje. In pa res, kako zalo, trdno in močno je telo tistega mladenča, kateremu še sveta nedolžnost na obrazu cvetè. Lepo je videti mlado drevo, ki svoje veje in mladike bogato kviško poganja, ki spomladi v svojem lepem cvetju na vrtu stoji, prijeten duh okrog sebe razširja in veliko dobrega sadja obeta: še lepše je videti mladenča,

ki v sveti nedolžnosti raste, ki mu angeljska čistost na obrazu cvetè. O kako uren, gibčen in vesel je pri slehernem delu in opravi! Zdrava kri mu vrè po žilah, mozek v kostéh se mu polni, kite se mu utrjujejo, udje mu dan na dan močnejši prihajajo; iz cvetečega, gibčnega, čistega mladenča pa priraste krepki, postavni, zdržni mož. Po besedah kralja Davida je enak drevesu, hi je zasajeno ob potocih, in daje sad ob svojem času; njegovo perje ne obleta in vse, karkoli počenja, mu gre po sreči. Ne tako hudobni, ne tako; temuč so ko prah, ki ga veter od zemlje vzdiguje, ali pa: kakor pleve so, ki jih raznaša veter, kadar se žito veje.

Kaj pa vam hočem povedati o dekliški lepoti, s čem jo primerjati, v kaki podobi jo pred oči postavljati, da bi v sleherni ženski unel gorečo željo, naj bi sveto čistost skrbno varovala in jo vedno ohranila ter se nikdar nič ne pregrešila zoper šesto zapoved? Lepo je videti belo lilijo na vrtu, ktere se umazana roka ni dotaknila, ne je slana ali pa huda vročina osmodila: še lepše je videti mlado čisto devico, ktera živi v neomadežani čistosti in deviški nedolžnosti. Ona — čista deklica — zalo kviško raste v svoji deviški lepoti in dolgo časa ohrani na svojem obrazu svoj dekliški cvet, če je Bog s kako boleznijo ne obiše. Taka čista deklica tudi še v zakonskem stanu dolgo časa ohrani svojo telesno lepoto in moč, ako dobi tacega boga-boječega moža, kakoršen je bil mladi Tobija.

O kako lep je čist rod v svetlobi svoje čistosti! v kakošni podobi vam hočem njegovo lepoto še dalje pred oči postavljati, da bi jo še bolje spoznavali, še više cenili in še bolj skrbno varovali? Lepo je svetlo solnce na jasnem nebu; še lepša je nedolžnost čistega mladenča, sveta nedolžnost, ki se mu na cvetečem obrazu sveti, sveta nedolžnost, ki se v vsem njegovem djanji in nehanji razodeva. Njegova lepa barva na obrazu, njegovo vedro oko, njegov sramožljivi pogled, njegova spodobna beseda (zakaj iz njegovih ust ni nikoli slišati grde, nesramne besede), njegova poštena obnaša v družini, njegova previdna in modra obhoja z drugim spolom, njegov stud do ponočevanja, vasovanja, pijančevanja in plesa, njegovo sladko spanje po noči v domači hiši (zakaj on nikoli ne rogovili po noči po vasi), njegovo pobožno zadržanje v cerkvi, njegovo veselje do molitve in božje besede — vse to razodeva njegovo blago dušo, njegovo čisto srce. O čistost, o sveta čistost! kdo izmed mladenčev bi po tebi ne hrepenel in te v sebi skrbno ne varoval, ker mu tako in toliko lepoto, prijetnost in vrednot deliš, da je pri Bogu in pri ljudeh v časti, ako tebe v svojem sreju ohrani.

Lepa in prijetna je zlata zarija, ki ob jutrih in večerih hribe in doline ogrinja; še lepše in prijetniše je obličje nedolžne device, ki ga sveta sramožljivost ogrinja. Ona je, da ob kratkem rečem, kakor rožica na božjem vrtu — v katoliški cerkvi vsajena. Bog daj, da bi bila s sveto sramožljivostjo vselej tako ogrinjena, od vseh strani tako visoko in močno ograjena, da bi se ji nobena tatinska — roparska roka približati in je utrgati ne mogla.

Lepoto svete čistosti pa bi še bolj spoznavali ter jo potem še bolj skrbno varovali, ako bi jo v svojih mislih zraven ostudne in strupene nečistosti postavljali; zakaj vsaka reč se nam še-le tedaj prav lepa vidi, ako jo zraven grde postavimo. Lepo cveteča jablana se nam še-le tedaj prav lepa zdi, če jo zraven suhe ali od gosenc objedene ugledamo; cveteča lilija se nam še-le tedaj prav lepa vidi, če jo zraven zvenene in razsute ugledamo; košato drevo se nam še-le tedaj prav lepo zdi, če ga zraven usušenega vidimo; bela peča se nam še-le tedaj prav bela kaže, če je zraven umazane položena; zlato in srebro se nam še-le zraven svinca in črnega kotla prav lesketeče vidi: ravno tako tudi lepa čistost se nam še-le tedaj prav lepa vidi, če jo z ostudno nečistostjo primerjamo. Vendar pa od te ostudnosti nočem dalje govoriti, ker se bojim, da bi s tem čistih in sramožljivih duš ne žalil. Le samo to-le rečem: Nečistost je enaka strupu, ki človeku prezgodaj zgrba kožo na obrazu, mu prezgodaj telesno lepoto vzame, mu prezgodaj mozek v kostéh posuši, mu prezgodaj jamo v zemljo skoplje. Cveteča jablana je hitro obevetela, grde gosence so jo obrale, bela lilija se je kmalo razsula, košato drevo se je prezgodaj jelo sušiti, bela peča se je umazala.

Cveteča jablana si bil ti, mladeneč, dokler si v svoji nedolžnosti živel, si Boga pred očmi imel; kar pa si začel voglariti, vasovati in ponočevati, je jela brhka jablana tvojega života svoje cvetje hitro zgubljati.

Lepa lilija si bila ti, o deklica! dokler si nedolžna devica bila in angelja varha pred očmi imela; kar pa si se jela pečati z drugim spolom, se je lilija tvojega života kmalo razsula.

Košato drevo si bil ti, zakonski mož! bela peča si bila ti, zakonska žena! dokler sta, kekor nekdanji mladi Tobija in njegova žena Sara v strahu božjem živela; odkar pa je strah božji spred vaji zginil, se je košato drevo prezgodaj jelo sušiti, bela peča se je umazala.

O kako lep je čist rod (moram še enkrat besede svojega nagovora ponoviti), *o kako lep je čist rod v svetlobi* (svoje čednosti, v svetlobi svoje čistosti); *zakaj njegov spomin je večn, ker je spoznan* (je v časti) *pri Bogu in pri ljudeh*. In res, kdo nima v časti Egiptovskega Jožefa, prezalega, čistega mladenča? Vsi narodi, kateri berejo sv. pismo, ga spoštujejo in njegovo junaško čednost — sveto čistost povzdigujejo, *njegov spomin je večn*, ker se je rajše svoji mogočni gospodovalki zameril, se rajše odpovedal vsi časnici sreči in si rajše temno ječo izvolil, kakor da bi bil v grešno djanje privolil in lepoto svoje čistosti zgubil. — Kdo nima v časti čiste Suzane, svete zakonske žene? Vsi narodi, kateri sv. pismo berejo, jo hvalijo in povzdigujejo njeno zakonsko zvestobo, *njen spomin je večn*, ker se je svojim nečistim zalezovalcem — mogočnim možem — junaško ustavila in je bila pripravljena, rajše umreti, kakor svojemu možu zakonsko zvestobo prelomiti in zvestobo svoje zakonske čistosti zgubiti.

Preljubi v Kristusu! ako vam je lepota, moč in trdnost vašega telesa draga, ako vam je zdravo in dolgo življenje ljubo, ohranite sveto čistost, sleherni po svojem stanu; zakaj ona je močna podpora našega života.

Kolikor lepša memo družih čednost pa je sveta čistost, toliko več ima sovražnikov, kateri na njo prežijo in jo nam poropati želijo. Ker pa vsih teh sovražnikov iz svoje moči ne moremo premagati, zato moramo dan na dan — zlasti pa ob hudih skušnjavah — Boga pomoči prositi in Mariji prečisti Devici se priporočati; zakaj ona je za Bogom najmočnejša varhinja svete čistosti. Zatoraj opominja sv. Krizostom, rekoč: *K tej presveti Devici in Materi božji se tedaj zatekajmo, da po njenem varstvu koristno pomoč dobivamo. Tako tedaj vse, ktere koli ste device, k Gospodovi materi pribežite. Ona namreč bo s svojim varstvom obvarovala najlepše, najdražje in nestrohljivo posestvo* (Brev. 12. Sept.), namreč sveto čistost. Vi in ve pa, ki niste več device, pa tudi k Gospodovi Materi pritecite, da vam od svojega Sina sprosi solze resnične pokore, ker ž njimi zamorete spet oprati omadežano čistost.

O Marija, prečista Devica, mogočna varhinja svete čistosti, stoj nam na strani v hudih skušnjavah zoper najlepšo čednost in sprosi nam gnado, da bomo vsi — sleherni po svojem stanu — čisto in sramožljivo živeli do zadnjega zdihljeja svojega življenja. Amen.

2. Kaj je Marija svojim častilcem.

Kdo je ona, ki pride kakor jutranja zarija, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, strašna kakor zvrstena vojskina truma?

Vis. p. 6, 9.

Teško je že navadno osebo, ktere še nobenkoli nismo videli, tako popisati, da bi jo precej mogli spoznati; kako težko še-le je popisati tako vzvišeno bitje, kakor je Marija, veličastna Kraljica nebes in zemlje? Pa kaj rečem težko, — nemogoče nam je opisati Marijino lepoto; nebeško se ne da z zemeljskimi besedami dopovedati. Zato tudi najslavniji cerkveni učeniki niso mogli vredno opisati njene neizmerne lepote; govorili so o njej bolj v primerah in zlasti so na Marijo obračali prelepe besede sv. pisma: *Kdo je ona, ki pride kakor jutranja zarija, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, strašna kakor vojskina truma?* V teh besedah je tudi že povedan ves pomen današnjega dneva, ko obhajamo veselo rojstvo preblažene Device Marije, tiste veličastne žene, katero je bil sam Bog že Adamu napovedal, da bo kači glavo strla; tiste, katero so pravični skoz vse veke starega zakona hrepeneč pričakovali in videti želeli; tiste, na katero se je ves človeški rod milo oziral, in se še ozira ter se bo zaupno in pobožno oziral na njo do konca dni, dokler bo sv. cerkev stala, dokler bo svet stal.

Če rojstne dneve kraljev in cesarjev podložni s častjo in veseljem obhajajo ter svoje veselje očitno razodevajo, smo gotovo verni kristijani še veliko bolj dolžni, rojstnega dne Marijinega se veseliti in za njo Boga hvaliti. Zato se veselimo, iz sreča se veselimo današnji dan vsi, ki vemo, kaj smo po nji zadobili in kaj je ona nam vsim! Marija nam je dobra, mila mati, ki ne pozabi svojih otrok, ko bi bili tudi nepokorni, neubogljivi. Res, da ima najrajše nedolžne, pravične kristijane, ali tudi tistim, ki so bili pred nesrečni grešniki, pa so se jeli pokoriti, veselo na strani stoji in celo trdovratnih grešnikov ne zapusti, temuč si vse prizadene, da bi še k pravemu spoznanju prišli. Ona je res lepa kakor luna, ki sveti ubozim zapeljanim grešnikom v temni noči pregrehe, je kakor jutranja zarija, ki daja spokornikom veselo upanje in tolažbo, je kakor solnce izvoljena, da sije vsim pravičnim in rajsko veselje v srce vliva, je pa tudi strašna, kakor vojskina truma za peklenškega sovražnika, kiga

mogočno odganja od Adamovih otrok, da jim ne škoduje. O tem bom danes govoril.

Trojni ljudje so med katoliškimi kristijani na svetu; namreč taki, kateri božjo voljo in Gospodove zapovedi povsod in vselej spolnujejo, ti so pravičniki, drugi so spokorniki, kateri so se bili sicer zoper Boga spuntali, pa so svojo nezvestobo spoznali in zdaj ga vedno odpuščanja prosijo in za svoje grehe pokoro delajo; tretji so pa vnemarni grešniki, ki še zmiraj postave božje zaničujejo in se ne dajo k pokori zavrniti. Na vse te se Marija milo doli ozira.

1. In sicer grešnikom najpred veljajo besede visoke pesmi: *Kdo je ona, ki pride . . . lepa kakor luna.* — Kadar popotnika na cesti tema zajme, se mu slabo godi. Naprej ne more, tava okoli in je pri vsaki stopinji v nevarnosti v kako brezno se pogrezniti. V velikem strahu in trepetu je, da bi ga divje zveri ne strgale ali da bi sicer ne prišel v smrtno nesrečo. Ali kadar luna izza oblakov priplava in mu pot razsvetli, popotnika zopet strah popusti, spet zagleda pravo stezo in hitro gre naprej, da pride tje, kamor je namenjen. Tolikanj mu je lepa luna pomagala. Enako dela Marija. Kadar je človek v greh padel, ga duhovna noč zajme. On zgubi pravo nebeško pot, obstoji in naprej ne more. Oh, ni ga večega reveža, vest ga grize, srce se mu joka zavoljo žalostne prihodnosti, ki ga čaka, že se mu zdi, da več se ne more vzdigniti iz blata svojih obilnih hudobij — ves otožen in obupan stoji — oh! na kraji večnega brezna. Zdaj pa mu pride na misel Marija, pribežališče grešnikov. Neki notranji glas ga opominja pribežati k njej, k nebeški Materi, k Materi milosti in usmiljenja. Tema se zgublja; čedalje svetlejšje je v njegovi duši; neko nebeško tolažbo čuti v svojem srcu: „Nisi še zgubljen, Marija za te prosi,“ si misli, in ta misel mu zopet da srčnost in pogum, da začne pravo pokoro delati. V resnici, kar je prijazna luna v temni noči za popotnika, to je Marija za v temi tavajočega grešnika. Brez števila grešnikov je bilo že na Marijino priprošnjo zveličanih, povem vam le en sami zgled.

K sv. Alfonzu Ligvoriju je prišla nekikrat velika grešnica in mu s solznimi očmi odkrila svoj žalostni dušni stan. Svetniku se smili v srce ta uboga Magdalena, zatoraj jo začne ljubeznjivo tolažiti, rekoč: Imej zaupanje, moja hči, imej zaupanje! Pokazati ti hočem pot, po kateri boš mogla zopet priti nazaj k svojemu nebeškemu Očetu. Glej, mi vsi imamo mater, ime jej je Marija, in ona je posebno pribežališče grešnikov. Kaj ne stori mati za svoje otroke? —

Kadar otrok pade, ali ne popusti vsih drugih in mu hiti pomagat, da vstane? Kako hiti, mu bolečine olajšati, umazane ročice čediti? Teci, oh, teci k tej ljubeznjivi Materi! Ona ti bo pomagala vstati iz tvojih grehov in očistiti tvojo umazano dušo. Grešnica stori tako in prav očitno je čutila Marijino pomoč in je dalje pobožno živela.

Tako bo tudi tebi, o grešnik, kakor lepa mila luna pot pokazala iz tvojih ostudnih grehov, le zaupljivo se k njej zateci!

2. *Kdo je tista*, poje dalje visoka pesem, *ki vstaja, kakor jutranja zarija?* — To je Marija, tolažnica spokornih kristijanov. Lepo je gledati, kadar se v spomladanskem in poletnem jutru jutranja zarija prikaže. Čedalje bolj zginja temna noč, nebo se čedalje bolj žari, čedalje bolj se širi veselega jutra svetloba; slednjič se prikažejo solnčni žarki najpred na najviših gorah in kmali tudi v nižavah in planjavah. Vse se zopet oživi k novemu življenju, ptički po drevji, živali po polji in gozdih in tudi ljudje po hišah. Celo bolniku posije zjutraj novo polajšanje, novo upanje. — Taka je tudi z grešnikom, ki se je zbudil iz smrtnega spanja in jel pokoro delati. S pomočjo Device Marije se je očistil greha, zopet se z Bogom spravil. Noč greha je zanj nehala, nov dan, dan novega življenja se zanj začne. V njegovem očiščenem srcu je zdaj tako lahko, tako svitlo in prijetno. Trdno obljubuje in prisega, nikdar več se ne vrniti nazaj v temno noč pregrehe, temuč pogumno hoditi po poti pokore. Oh — ali če taki mladi spokornik naprej pogleda v novo prihodnost, se mu kar stemni pred očmi. Kako bo revež premagal vse težave, vse zopernosti, ktere se mu bodo na poti pokore nasproti stavile? Kako bo on zdaj sovražil, kar je do zdaj tolikanj ljubil; kako se bo ogibal tistega kraja, kamor je do zdaj najraje hodil; kako bo privadil zdaj svoj jezik na pošteno krščansko govorjenje, ki je bil do zdaj le kletvine in kvantanja vaju; kako bo njegovo sovražno srce bližnjega ljubilo, ki je bilo do zdaj vajeno le sovražiti in je jeze kar kipeló itd. se težave kopičijo kakor visoke gore pred očmi grešnika, ki je začel pravo pokoro delati. Kam se bo obrnil, kje pomoči dobil, da se mu zopet ne zmračí, da se zopet ne povrne v temno noč pregrehe? K Mariji se obrnite, na Marijo, jutranjo zarijo, se ozirajte spokorni grešniki, ki ste se odločili zapustiti staro življenje in novo začeti. Ona vam bo sprosila srčnost in stanovitnost. Ona je tolažnica spokornikov.

3. *Kdo je tista*, poje visoka pesem, *ki pride . . . izvoljena kakor solnce?* Marija je to, veselje pravičnih! Koliko dobrega nam ljubo solnce daja! Zlato solnce našo zemljo razsvetljuje in ogreva,

da rodovitna postane; prijazno solnce tudi tužnega bolnika oveseli in mu trpljenje močno polajša; solnce povsod razliva radost in veselje. Take dobrote tudi Marija deli svojim otrokom, pravičnim. Ona nedolžnim srce razsvetljuje, da le še bolj svojo srečo spoznajo in se s toliko večo skrbjo krivih potov ogibljejo; ona jih še-le s popolnišo ljubeznijo božjo presune in vname, da čedalje srčneje v pobožnosti napredujejo in v svetli čednostih rastejo; ona jim vedno na strani stoji, jih varuje pred dušnimi sovražniki, odganja od njih vse grde zapeljivce in jih milo krepeča, da vse trpljenje, ki jim ga pobožno življenje prizadene, voljno in veselo prenašajo. Kar solnce zemlji dari, to Marija pravičnim stori. Zato je rekel sv. Bonaventura: *Kdor bo Marijo vredno častil, bo pravičen ostal in se bo zveličal.* In sv. Bernard: *Ako imamo kaj zaupa, ako kaj gnade, ako kaj zveličanja, vedimo, da po njej smo prejeli, ktera se veličastno vzdiguje.* — In ker se imajo pravične duše Mariji toliko zahvaliti, zato se tudi k Mariji najraje ozirajo, kakor na milo solnce. Nje se nikdar ne naveličajo častiti v pobožnih molitvah in sv. pesmih; njo ljubijo kakor dobri otroci svojo ljubo mater; njo zaupljivo kličejo v življenji in smrti; njej potožijo britkosti in težave in kakor se solnčnica za solncem obrača, tako se prizadevajo Marijo posnemati v pobožnosti, potrpežljivosti, krotkosti, sramožljivosti in drugih čednostih. Glejte, to je Marija pobožnim kristijanom vselej bila, je in bo.

4. *Kdo je tista*, poje slednjič visoka pesem, *ki pride . . . kakor zvrstena vojskina truma?* Marija je ta varhinja in pomočnica vseh, ki se njej priporočujejo! — Vojskina truma, ki je pripravljena za boj, to je kaj strašnega. Na široko in dolgo so razstavljene vrste pogumnih vojakov, tako da jih oko ne pregleda. Orožje se sveti, zastave vihrajo, trobente pojó, vse je pripravljeno za boj. Strašen mora biti tak pogled za sovražnika. S strahom in trepetom pričakuje trenutka, ko se ima boj začeti, ali pa se še celo kaj tacega gledati ne upa; preplašen se obrne in beži. — Tako grozovit je pogled na Marijo za sovražnike človeške duše, hudobne duhove, zakaj Marija je tista, ki je satana premagala, peklenški kači glavo strla. Kdor v Marijino varstvo pribeži, kdor si je Marijo za mater in pomočnico izvolil, temu se ni treba bati, ko bi se bil tudi ves pekel zoper njega zarotil. Naj ga hudobni duhovi skušajo in v greh nape-ljujejo; Marija ga varuje, bežati morajo. Naj ga nadlegujejo z mislimi obupnosti in plašljivosti; naj mu pred oči stavijo tudi najgrše in ostudniše reči; Marija ga z materno skrbjo in ljubeznijo brani, bežati morajo. In naj ga tudi na zadnjo uro napadajo, strašijo in

v obupnost spravljajo, kolikor hočejo — Marija mu pride na pomoč, bežati morajo.

Ko so Izraelci iz Egipta šli v obljubljeni deželo in so jih Egipčani preganjali, takrat se je čudoviti oblak vzdignil in postavil med oboje tako, da niso mogli skupaj priti. Proti Izraelcem se je lepo žareče svetel, proti Egipčanom pa je bil temen in grozovit, grozovite strele so iz njega švigale. Tako je tudi pogled Marijin ljubeznjiv za njej izročene duše, grozovit za peklenske duhove, ki jih zalezujejo.

Zaupljivo tedaj se ozirajte na nebeško Mater Marijo, v katerem stanu koli se znajdete. Gori k njej se oziraj nesrečni grešnik, grešnica, iz svoje temne grešne noči in nikar ne obupaj! Marija, lepa kakor luna, naj bo tvoje pribežališče. — Gori k njej se oziraj, o skesani spokornik, iz grenkosti svojega začetega spokornega življenja in nikar se ne preplaši, nikar se ne naveličaj. Marija, ljubeznjiva kakor jutranja zarija, naj bo tvoja tolažba. — Gori k njej se oziraj, ti pobožna duša, iz težav pozemeljskega potovanja, bodi srčna! Marija, izvoljena kakor solnce, naj bo tvoje veselje! — Da, gori k njej se oziraj vsak častilec Marijin, kdorkoli si, v vsih potrebah in težavah zdaj in enkrat v zadnjih, največjih, smrtnih težavah, Marija, tvojim sovražnikom strašna, kakor zvrstena vojskina truma, naj bo tvoja pomoč v življenji in smrti. Amen.

Praznik Marijinega imena.

I. Sv. čistost — posvečenje naše duše.

In Devici je bilo ime Marija.

Luk. 1, 27.

Za presladkim Jezusovim imenom je najslajše ime njegove presvete Matere, ime Marija; zato jo tolikanj radi imenujemo in jo po imenu na pomoč kličemo v sleherni nevarnosti, stiski in težavi.

Cerkveni učeniki nam hebrejsko besedo „Marija“ različno razlagajo. Tako n. pr. piše sv. Bonaventura: *To najsvetejše, najslajše, najvredniše ime je bilo najprimerniše dano presveti, presladki, najvredniši Devici; kajti Marija pomeni grenko morje, Marija*

je morska zvezda, *Marija se pravi razsvetljena ali razsvetljujoča, Marija pomeni Gospo. Je pa Marija grenko morje hudobnim duhovom, morska zvezda ljudem, razsvetljena ali vazsvetljujoča angeljskim duhovom, gospa vsim stvarim.* (Sv. Bonav. Spec. B. V. lec. 3.)

Pa naj pomeni presveto ime Marijino po besedni razlagi kar koli, to je gotovo, da nas spominja, kadar ga slišimo ali izgovarjamo, na vse to, kar lepega in veličastnega vemo o presveti Devici, Kraljici nebeški. Zlasti nas presladko Marijino ime spominja na njene prelepe čednosti in v prvi vrsti na njeno brezmadežno deviško čistost. Že v dan Marijinega rojstva sem vam priporočal to čednost in razlagal, kako je čistost lepota našega telesa, ker mu veliko veliko pripomore k moči, trdnemu zdravju in tudi k dolgemu življenju; in če je Bog človeku tudi telesno lepoto dal, mu jo sveta čistost dolgo časa ohrani, ako mu previdnost božja kake bolezni ne pošlje. Danes pa hočem spet o tej angeljski čednosti govoriti in vam razložiti njeno drugo prednost: sveta čistost je življenje in posvečenje naše duše.

Sveta čistost je življenje in posvečenje naše duše, ali z družimi besedami: Sveta čistost oživlja in posvečuje našo dušo, da se z nekako lahkoto v nebesa k Bogu povzdiguje in se s svojim ženinom Jezusom Kristusom zaročuje in ž njim zedinja po sv. ljubezni.

Čista duša se v svojih molitvah, s svojimi mislimi in željami prav lahko povzdiguje od zemlje v nebesa k svojemu Bogu, ker ni zagreznena v blato nečistih misel in želja, ker je hudo poželenje ne goni semtertje, kakor goni vihar čolnič na morji, ker je mesena ljubezen ne drži priklenjene na to ali uno osebo. Lahko se spomladanski čas povzdiguje škranček proti nebu, še lože se povzdiguje v sveta nebesa k svojemu Bogu čista duša, saj ni zapredena v mreže zapeljivcev, saj ni ranjena s puščico nečiste ljubezni, saj ne gospodujejo v nji hude strasti, ktere bi jo begale in motile in zadrževale k Bogu se povzdigniti in moliti. Sveta čistost jo tedaj oživlja in ji lahkoto daje, k Bogu se povzdigovati. Zato zakliče sv. Efrém: *O čistost, ki razveseljuješ srce njemu, kateri te ima, in daješ duši perute, da se povzdiguje k nebeškim rečem! O čistost, ki zmanjšuješ strasti in dušo rešiš homatij! O čistost, ki pravične razsvetljuješ, hudiča pa s temo obdajaš! O čistost, ti duhovni voz, ki svojega posestnika kviško pelješ* (Efr. 10, 1. od čist.), pelješ v sveta nebesa

med kore angeljev k Mariji prečisti Devici in k božjemu Jagnjetu. Sv. Ambrož pa tako-le govori: *Deviška duša se povzdiguje nad oblake, nad podnebje, nad angelje in nad zvezde in najde Sina božjega na Očetovi desnici*, kjer ga v duhu objema in njegove nebeške sladkosti okuša.

To bi vam lahko z mnogimi zgledi potrdil, pa vam le memo gredé samo te-le omenim. Angeljski mladeneč sv. Alojzij je veliko veliko molil, pa tako zbrano molil, da ni bil nikoli razmišljen ali raztresen v svojih tudi dolzih molitvah, ves je bil v Boga zamaknjen in v nebeške reči zamišljen; sveta čistost je oživljala njegovo dušo, jo nad oblake v sveta nebesa povzdigovala in mu je dajala okušati svoj presladki sad — sad čistega življenja. — Sv. Katarina Sijenska, sv. Terezija in tisoč in tisoč pobožnih duš so rade in veliko molile; na perutih svoje čistosti so se s svojimi mislimi in željami prav lahko v nebesa k Bogu povzdigovala in ondi njegove sladkosti okušale. — Kdo pa so še dandanašnji tiste duše, ki rade molijo, rade kaj svetega berejo ali pa poslušajo, rade v cerkev hodijo in sv. zakramente pogostoma prejemajo? Mar vasovalke in plesalke? mar ponočnjaki, kvantači in klafači? O ne! o ne! Taki in take kaj malo molijo, pa je še to vse raztreseno in razmišljeno. Vsakdanja skušnja nas uči, da le čiste duše rade molijo in zvesto Bogu služijo. Zato piše sv. apostelj Pavel (I. Kor. 7, 34.): *Devica misli, kar je Gospodovega*, čista duša misli, kako bi Gospódu služila; ona ni med Bogom in svetom razdeljena; ona je vsa Gospódu udana; sveta čistost jo posvečuje.

Sveta čistost še tudi dalje oživlja in posvečuje našo dušo, ker v nji budi in užiga hrepenenje po Kristusu. Čista duša namreč nič družega bolj ne želi, kakor z Jezusom Kristusom, s svojim izvoljenim nebeškim ženinom se zaročiti, ž njim se zediniti, ž njim se skleniti zdaj in vekomaj. Jezus sam pravi: *Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce* (Mat. 6, 21.), to je, kjer je tvoje najljubše, tje meri vse tvoje hrepenenje, vse tvoje djanje in nehanje; ako je tvoj zaklad pozemeljsk, meri vse tvoje hrepenenje na pozemeljsko; je pa tvoj zaklad nebešk, meri tudi tvoje djanje in nehanje na nebeško. Zaklad čiste duše pa je Jezus Kristus, njen prečisti ženin; toraj meri vse njeno hrepenenje po njenem ženinu v nebesih, vse njene misli in želje so vanj obrnene. Z besedami visoke pesmi govori čista duša Jezusu Kristusu: *Moj ljubi je moj in jaz sem njegova* (sveta, čista ljubezen naji zedinja); *on se pase med lilijami* (razveseljuje se svojih čistih, deviških duš). *Vstala bom in obhodila mesto, po ulicah in po cestah*

bom iskala njega, ki ga moja duša ljubi; — iskala sem ga (po mestu, po ulicah in cestah) *pa ga nisem najdla* (3, 5.). Čiste duše ne najdejo Jezusa Kristusa, svojega nebeškega ženina, v šumu tega sveta pri posvetnih veselicah, najdejo ga pa le v tih samoti po goreči molitvi, najdejo ga v njegovi sveti hiši; ondi tedaj naj ga iščejo, kje drugje bi ga zatonj iskale in bi ga nikoli ne našle. — Čista duša hrepeni po svojem ljubljennem ženinu kakor nekdanj kralj David po živem Bogu, rekoč: *Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred tvoje obličje* (Ps. 41, 2.)? *Kdo mi da perute, kakor golobu, da bi zletel in počival* (Ps. 54, 7.) pri svojem Bogu na varnem kraju? — In koliko angeljsko radost občuti čista duša v tej sveti zvezi z Jezusom že tu na zemlji: *Prijela sem ga in ga ne spustim, dokler ga ne pripeljem v hišo svoje matere.* (3, 4.) Hoče reči: Ne spustim ga ne svojega nebeškega ženina, dokler ga ne pripeljem v svojo hišo, v hram svojega srca; ne spustim ga ne, dokler se ž njim popolnoma ne zedinim v večni radosti. Sv. čistost tedaj res oživlja in posvečuje našo dušo, jo povzdiga visoko nad oblake, nad vso svetno ostudnost, ter jo vzdržuje v angeljskem veselju, angeljski sreči!

Pa tudi Jezus Kristus ljubi čisto dušo, toraj jo k sebi kliče in vabi ter želi ž njo skleniti se na vekomaj, kar nam tudi naznanja v visoki pesmi, rekoč: *Vsa si lepa, moja prijateljica, in madeža ni na tebi! Pridi z (gore) Libana, nevesta moja, pridi z Libana! (da boš) kronana! (pridi) . . . iz berlogov levov, z gorá leopardov* (4, 7.), to je: Loči se, nevesta moja, čista duša, od hudobnega svetá, kjer je toliko levov in leopardov, toliko sovražnikov in zalezovalcev, ki ti po čistosti strežejo in ti jo vzeti hočejo; beži, beži, nevesta moja, čista duša, beži iz nevarnega kraja in k meni pridi, za menoj hodi, z menoj se zaroči in se mene drži, da boš enkrat kronana v moji nebeški domovini — kronana s prelepim vencem čistih — meni zvestih duš. Zlasti čistim dušam velja, kar govori Jezus Kristus v skrivnem razodenji sv. Janeza (3, 20.), rekoč: *Glej, stojim pri vratih in trkam; ako kdo moj glas posluša in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu in bom z njim večerjal in on z menoj, in v drugem listu do Korinčanov (6, 16.) govori ta nebeški ženin, rekoč: Pri njih (pri pobožnih čistih kristijanih) bom prebival in med njimi bom hodil in jaz bom njih Bog, oni pa bodo moje ljudstvo.*

Glejte, preljubi, koliko prednost in imenitnost in lepoto daje sveta čistost dušam, da se še celo Jezus Kristus Sin živega Boga ž

njimi zaročiti in zediniti hoče. Ktera duša bi bila tako slepa, da bi se temu nebeškemu ženinu odpovedala, ki že tu na zemlji čisto srce napolnuje z nepopisljivo srečo, v večnosti pa pripravlja naj-lepšo krono?

Vem, da imajo tudi čiste duše svoje skušnjave in večkrat tudi hudo vojsko z nesramnimi zapeljivci, kateri jim zlate gradove — in Bog vé kaj še vse obetajo, toda čiste duše jih z gnado božjo lahko odpodijo, če njih praznim obljubam nasproti stavijo lepoto, imenitnost, bogastvo in vsegamogočnost svojega nebeškega ženina, kakor nekđaj sv. Neža, 12 ali 13 let stara deklica. Ko jo ajdovski mladeneč Simfronij, sin rimskega poglavarja, snubi ter ji draga darila, zlate prstane, zlate verižice okoli vrata, zlate uhane in zapestnice ponuja; se jih sveta devica brani vzeti, rekoč: „Že sem se zaročila z drugim ženinom, kateri me je še z dražjimi darili previdel in mi je še svetlejši prstan — prstan večne zvestobe dal. Glej, Simfronij, dasiravno si imenitnega rodu, vendar-le nisi njemu v imenitnosti enak. Lepotije, s katerimi me je moj ženin ozališal, so neprecenljive vrednosti; oblačilo, s katerim me je ogrnil, me lepše zališa, kakor z zlatom in srebrom preprežena obleka; bogastvo, ki mi ga on ponuja, če mu ostanem zvesta, je res neizmerno. Nihče mu ni enak v mogočnosti in časti, v veljavi in bogastvu, v lepoti in veličastvu. Kako visocega rodu je moj ženin, lahko spoznaš, če ti povem, da je večni Bog njegov oče in da je prečista in presveta Devica njegova mati. Kolika je njegova mogočnost in veljava, lahko iz tega posnameš, če ti povem, da mu vse v nebesih in na zemlji služi, vse mu je pokorno; če le migne in hoče, je že tukaj — je že vstvarjeno; če le dihne, obudi mrtvo v življenje, živo pa umrje. Njegovo bogastvo je toliko, da se solnce, luna in zvezde čudijo njegovemu veličastvu in se skrivajo njegovi bliščobi. O Simfronij, ali moreš terjati od mene, da naj bi se njemu odpovedala in tebi roko dala? Zatoraj hočem njegova nevesta ostati in rajše tisočkrat umreti, kakor njemu zvestobo prelomiti.“ In res je rajše umrla, kakor da bi bila svoj deviški cvet zgubila. Rekla je na morišču rabeljnu, ki je v strahu pomišljeval ji odsekati glavo: „Zakaj odlašaš, kaj se obotavljaš mi glavo odsekati? Ne puščaj mojega ljubega ženina še dalje mene čakati!“ Sv. Neža je potem dosegla dvojno krono v nebesih, krono čistih devic in krono svetih mučenic. Tukaj jo imate v zgled nedolžno deklico — sv. Nežo, njo posnemajte ter vsim zalezovalcem svoje čistosti in njih praznim obljubam nasproti stavite lepoto, imenitnost, bogastvo, veličastvo in vsegamogočnost svojega nebeškega ženina in bodite pripravljene rajše umreti, kakor njemu zvestobo prelomiti in venec svete čistosti zgubiti.

Preljubi, iz vsega tega lahko spoznate, da sveta čistost res oživlja našo dušo, ker ji daje nekako lahkoto povzdigovati se od zemlje v nebesa k Bogu, jo navdaja z veseljem do molitve, do službe božje, do sv. zakramentov in do vsega svetega in nebeškega, pa jo tudi

posvečuje in očiščuje, da je prijetna nevesta prečistega ženina Jezusa Kristusa.

Nasproti pa kako težka, okorna, omamljena in otrpna je tista duša, ki je v mlako nesramnosti zagnena! Ona je po besedah sv. Pavla (I. Tim. 5, 6.) v živem telesu mrtva; ona je po besedah sv. Jeronima satanov brlog, polna hudih strast, polna nečistih misel in pregrešnega poželjenja, zatoraj se ne more — enako čisti duši — k Bogu povzdigovati; ona je enaka tiču, ki se mu perute odstrižejo; ona le po zemlji tava, je le v pozemeljsko zamišljena. In pa res, kako bi ji bilo tudi mogoče v sveta nebesa k Bogu se povzdigovati in prav zbrano moliti njej, ki je vsa razmišljena, ki s svojimi mislimi semtertje leta, kakor metulji po cveticah, ki se morda še celo v hiši božji okrog sebe ozira in pregrešne misli prostovoljno v sebi pase? Kako bi mogla svete in nebeške reči premišljevati, ko ji nečimerne posvetne misli po glavi rojijo? Kako hoče svojega duha k nebesom povzdigovati, ko ga nečisti duh k tlam vleče? Kako bi ji bilo mogoče po Kristusu — po svojem nekdanjem nebeškem ženinu — hrepeneti, ker ji drug zemeljski ženin v glavi in v srečju biva? Taka duša nima nobenega veselja do tega, kar je svetega, nebeškega in božjega; če še kaj moli, je njena molitev vsa raztresena, mlačna in mrzla; beseda božja, če jo še posluša, ji je zoperna in se je nič ne prime; služba božja se ji mrzi in nič ne mara, če jo tudi zamuja; opominjevanje in svarjenje staršev, bratov in sester in družih ljudi jo še jezi in se jim predrzno odgovarja ter noče celo nič kriva biti; če še včasih k spovedi pride, svoje nesramnosti zakriva in če jih tudi pove, ji spovednikove mile prošnje ne segajo do srca; gluha reva je, ker ne sliši klika božjega; slepa reva je, ker ne vidi brezna, ki se ji pred nogami odpira; usmiljenja vredna reva je, ker je v mreže zapeljivcev vjeta; krvavih solz vredna reva je, ker je hudiču prodana v sužnost; neumna sirota je, ker je Kristusu, svojemu nebeškemu ženinu, slovo dala in si nesramneža zvolila; zgubljena sirota je, ker ne razumeva večnih resnic in tega, kar jo more v zveličanje peljati. Zato piše sv. apostelj Pavel: *Ponaturalni človek* (ki po svoji spačeni naturi — po svojem hudem poželjenji živi) *ne razumeva tega, kar je božjega Duha.* (I. Kor. 2, 4.)

Živa priča tega, kako nečistosti udani človek ostane gluh in slep in mrtev za vse sveto in nebeško, nam je poleg veliko družih sv. Avguštin, ki sam od sebe pripoveduje in milo toži, kako daleč je bil zašel od Boga in od veselja za hišo božjo tisto leto, ko je bila jela nečistost v njem gospodovati. Njegov um je bil tako zatemnel,

njegovo srce se je bilo tako spačilo, da ni mogel nič več razločiti čiste ljubezni od grde poželjivosti. Njegova spridena volja, njegova pregrešna navada ga je tako trdo zvezanega držala, da se ni mogel k Bogu obrniti, ne svetih reči premišljevati ali brati, ne moliti, dokler ga ni jela posebna gnada božja klicati in iz mlake pregreh vleči.

Preljubi v Kristusu, da tudi naša duša ne oslepi, ne ogluší, ne otrpne, v živem telesu ne umrje, zato se skrbno varujmo nečistega življenja; prizadevajmo si vsi — sleherni po svojem stanu — za sveto čistost, ki našo dušo oživlja, ji duhovne perute daje, da se more k Bogu povzdigovati — presrčno moliti, pa jo tudi očiščuje in posvečuje, da je ljuba in prijetna Kristusova nevesta.

Ker smo pa sami od sebe slabe stvari in ne moremo čisto živeti, ako nam Bog ne pomaga; zatoraj ga moramo neprenehoma prositi za dar svete čistosti; obračajmo se pa tudi prav pogostoma k Mariji, mogočni varhinja čistega življenja, da naj nam ona sprosi dar sv. čistosti. O Marija, naša ljuba mati, prosi svojega Sina, naj nam vsim podeli to posebno gnado, da bomo mogli čisto živeti — sleherni po svojem stanu. Amen.

† Jurij Volc.

2. Marija pribežališče grešnikov.

In Devici je bilo ime Marija.

Luk. 1, 27.

Mnogo je tolažljivih, sladkih imen, s katerimi katoliška cerkev ljubo Devico Marijo poveljuje; eno zmed teh nas mora pa vselej še s posebno veseljem upanjem navdati, kadarkoli ga slišimo: Marija — pribežališče grešnikov. Grešniki smo pa vsi, kakor nas vsakdanja skušnja uči, pa tudi božja beseda potrdi, rekoč: *V mnogih rečeh se vsi pregrešimo. Kdor reče, da greha nima na sebi, v njem ni resnice ter sam sebe goljufa.*

Kogar huda nevihta na polji doide, hiti, da kje varno zavetje najde ali kam pod streho pride. Če bi kdo vedel, da ga hudi sovražniki zalezujejo in da noben trenutek ni gotov, da ga ne bodo kje najdlji in ga neusmiljeno umorili; ali pa, ko bi vedel, da krvoželjne, divje pošasti srdite za njim drviijo in ga vsak hip

utegnejo doteči in raztrgati, oj, kako srečnega bi se čutil, ko bi se mu nenadoma rešilna vrata odprla, ga sprejela v varno zavetje ter ga otela gotove smrtne nevarnosti. — Enako se godi grešnikom in nam vsem v duhovnem pomenu. Napadajo nas viharji hudih skušnjav, ktere napravlja hudi duh ali svet ali naše lastno meso; hude strasti, grešne navade, nevarne priložnosti zalezujejo po tolovajsko naše duše. Kam bomo utekli? Kje bomo zavetja iskali? — V Mojzesovih bukvah se bere, da je na božje povelje bil Mojzes semtertje po deželi odločil nektera mesta s temi prednostmi, da kdorkoli je v tako mesto pebegnil, ko bi bil tudi strašno pregreho človekomorstva storil, bil je pred naglo sodbo in pred svojimi sovražniki v popolnem zavetju. Taka mesta so se imenovala „pripežalna mesta“. Preljubi, dobro bi za nas bilo, ako bi tudi mi taka mesta med seboj imeli, v ktera bi se skriti zamogli, kadar smo božjo jezo s svojimi grehi razdražili, da bi nas ne končala; dobro bi za nas bilo, da bi v taka pripježalna mesta pobegniti zamogli, da bi v zavetju bili pred dušnimi sovražniki, katerim smo se po grehu v oblast dali. Glejte, božja milost nam je napravila varno zavetje, kamor se vsakokrat moremo zatekati, ker se vrata vselej in vsakemu odpró, kdorkoli zaupljivo nanje potrka. In to pripježališče nam je Marija, Mati božja in naša mati. Zakaj Marija sama je sv. Brigiti rekla: *Jaz sem mati grešnikov* — in sv. cerkev jo imenuje: *pripežališče grešnikov*. Mojemu današnjemu nagovoru obseg bo zato, pokazati vam, da Marija je pripježališče grešnikov. — Oj zlate, sladke besede za nas uboge grešnike, prav zvesto jih poslušajte.

1. Zemlja z bodečim trnjem nastlana, tolikrat z gorkimi solzami polita, bila bi lep vrt sv. raja, če bi med nami pregrehe ne bilo. Prelepo rastejo rože na polji, veselo pojejo ptice pod nebom; brez vse žalosti živijo stvari na zemlji, ktere greha ne poznajo. Srečno je živel prvi človek v pozemeljskem raji, dokler si ni z grehom svoje sreče skalil. Srečno še tudi zdaj nedolžno dete živi, dokler se njegovo srce z grehom ne soznani. Kakor hitro pa zapeljiva pregreha mlado srce omami, mu tudi žlahtni cvet veselja in sreče umori. Vse, karkoli se hudo na svetu imenuje: bolezn, razne naloge in smrt, vse pride od greha; greh je največa nesreča, on je oče vse revščine, vsega trpljenja, časnega in večnega. Greh umori človeka na duši in telesu, mu gnado, prijaznost božjo odvzame, zaničuje drago kri Jezusovo, pokriva zemljo s pohujšanjem in

hudobijami, nebesa zapira in pekel odpira. Pač boljše bi bilo za nesporjenega grešnika, da bi nikdar rojen ne bil, kakor je Jezus od Judeža rekel; boljše da bi bil popolnoma pokončan kakor pogubljen. Zakaj *strašno je*, pravi sv. pismo, *pasti v roke živega Boga*. Bog po svoji pravici kaznuje, gorjé tistemu, ki v dnevih milosti pokore ni storil za svoje pregrehe! Vendar, preljubi kristijan, nikar nikoli ne reci: Moji grehi so preveliki, ne morem pokore storiti. To bi se reklo obupati, česar nas Bog obvari! Velikoveč preišljujmo tolažljive besede, ki jih je Bog po preroku Izaiju (1, 18.) govoril: *Če bi bili vaši grehi rudeči kakor škrlat, bodo beli postali kakor sneg; če se le iz celega srca, je hotel Bog reči, k meni spreobrnete*. Kar naravnost govori po preroku Ecehijelu (18, 31.): *Če krivični za vse svoje storjene grehe pokoro dela in vse moje zapovedi dopolnuje in prav ter po pravici ravna, naj živi in naj ne umrje*. In kaj hočemo večega in bolj veselega slišati, kakor to, kar nam sv. evangelij pravi: *Celo svojemu lastnemu Sinu ni Bog prizanesel, temuč ga je za nas vse dal v smrt, da bi nobeden, ki v njega veruje, ne bil pogubljen, temuč da ima večno življenje*. (Jan. 3, 16.)

Da pa zares ni treba obupati nobenemu grešniku, kateremu je le mar za popoljšanje, je tudi Marija, mati milosti božje, prava mati grešnikom dana, ona — „pribežališče grešnikov“. Že sv. Efreem jo je v prvih časih krščanstva tako imenoval in mati katoliška cerkev to tolažilno resnico vselej takrat ponavlja, kadar jo v litanijah pozdravi: „pribežališče grešnikov“. Sicer tudi Marija med svojimi otroci po besedah sv. Bernarda dela razloček, in tiste, kateri njo bolj ljubijo, tudi ona bolj ljubi; vendar pa tudi svojih zgubljenih otrok, tudi največih grešnikov, nikdar popolnoma ne zapusti, temuč še svojo materno skrb pomnožuje, da bi jih k Bogu nazaj pripeljala; in jih tudi pripelja, če si le sami hočejo kaj prizadevati. Po stoterih vidnih in nevidnih potih Jezusovo usmiljeno Srce grešnikov išče in kliče, a pot, po katerem največ grešnikov zopet k Jezusu pride, je: Marija — pribežališče grešnikov.

Marija je naša najbolj usmiljena mati, ktero nam je njen božji Sin Jezus na križu umiraje zapustil in nas nji izročil. Mi smo toraj Marijini otroci, a Marija pa je naša mati preusmiljena. In res, kako se ne bi Mariji smilili grešniki, kako bi ona za nje ne skrbela, ker je nje sv. srce Sreču njenega Sina božjega tako močno podobno. Če je Jezus zato na svet prišel, da je iskal, kar je bilo zgubljenega; ali ni tudi Marija ravno zato Mati božja postala, da bi bila usmiljena mati in pribežališče grešnikov! In če je tam pod križem meč

neznanih bolečin njeno presv. srce zavoljo grešnikov prebodel in če je zavoljo grešnikov svojega ljubega Sina v tako grenko smrt dala, ali ji ne bodo ravno grešniki močno pri srcu, ker so v nevarnosti večnega pogubljenja? ali ni ona njihova mati in niso li oni njeni otroci? Ni pa močnejše zveze, kakor je ljubezen, ktera otroka z materjo veže. Najbolj hudoben in zgubljen človek, ki je od vseh sovražen in zavržen, vendar od srea svoje matere še ni zavržen, ni zapuščen, zakaj, *ali more*, po besedah sv. pisma, *mati svojega otroka pozabiti, da se ga ne bi usmilila?* (Iz. 49, 15.) Tako ne more Marija najboljša mati svojih otrok pozabiti, če so še tako hudobni. Ravno zarad tega tudi grešniki najraje pod njeno brambo pritečejo, po njej milosti iščejo pri njenem božjem Sinu, kakor otrok, ki se pred razžaljenim očetom v materno krilo zavija. Od tod pride, da se Marija tolikokrat pozdravlja, „milostljiva, dobrotljiva in sladka Devica“.

Pa ne le, da je Marija nam najbolj usmiljena mati, h kateri lahko pribežimo brez strahu, ampak ona je tudi Mati neskončno usmiljenega Sina božjega, zato se k nji lahko z zaupanjem zatekamo, da nam bo pri svojem Sinu in Zveličarju našem izprosila toliko gnade, da nam bode poboljšanje lahko mogoče in tudi stanovitno. Ako po besedah sv. aposteljna Jakoba pred Bogom veliko premore stanovitna molitev pravičnega na zemlji že, koliko pač premore prošnja najsvetejše matere Marije pri najboljšem Sinu svojem Jezusu, Gospodu našem in Odrešeniku? Na Mojzesovo prošnjo je Bog dal kruha iz nebes in vode iz skale, na Jozuetovo prošnjo je solnce na nebu se ustavilo, na Elijevo prošnjo je Bog dal pohlevnega dežja čez 3 leta in 6 mesecev. Koliko bo dosegla Marijina prošnja pred Jezusom! Zatoraj je sv. Katarina Sijenska rekla, da je presv. Devica Marija od Boga Očeta vekomaj izvoljena in odločena nastava, ktera ljudi iz brezna pregrešnosti izvablja. Sv. Brigiti je bilo razodeto, da je Jezus te-le besede Mariji v nebesih govoril: „Oj ljubljena mati, ti veš, kako prisrčno te ljubim; le prosí, karkoli hočeš; nikdar ne premorem tvojim prošnjam kaj odreči.“ Tako tudi zdaj še Marijina prošnja pri Bogu toliko premore, da jo sv. cerkev *mater milosti božje* — *vrata nebeška* imenuje in za Bogom na Marijo največe zaupanje stavi in verne uči, v vseh potrebah zatekati se k usmiljeni materi naši in mogočni Materi božji.

Prelep izgled, kako milo pribežališče je Marija skesanim grešnikom, imamo nad Marijo Egipčanko. Ona je svojim staršem utekla in se je od svojega 12. leta najgršemu življenju udala, kakor je po svojem spreobrnenu sv. puščavniku Cozimu sama razodela.

V Aleksandriji, v Egiptu, tako sama pripoveduje, sem 17 let tako grdo živela, da ni bilo večje hudobije si misliti, ktere bi jaz ne bila doprinesla. Ko sem pa videla, pravi na dalje, veliko ljudstva proti morju hiteti, da bi se na barko podali, in sem izvedela, da hočejo vsi ti v Jeruzalem na božjo pot iti, da bi tam obhajali praznik povzdignjenja sv. križa, so obšle tudi mene želje, da bi se tudi jaz njim pridružila in šla sem res z njimi. Toda v Jeruzalemu sem ravno tako pregrešno in grdo živela, kakor popred v Aleksandriji. Ko se je praznik začel, je vsak hitel v cerkev sv. križa, tudi jaz sem hotla z družimi v cerkev stopiti, ali groza me je obletela, ko me je neka nevidna moč zadrževala, da nisem mogla v cerkev stopiti. Poskusim še v drugič, še v tretje, pa vse je zastoj; moč nevidna me je vselej zadrževala. Zdaj so se dušne oči mi odprle, spoznala sem, da le velikost in število grehov mi brani, v cerkev stopiti ter me nevredno dela videti les, na katerem je naš Zveličar nas grešnike pogubljenja rešil. Sramovati sem se začela, bitko sem zajokala in sem veliko gnjusobo nad svojimi pregrehami občutila. Srce me je začelo tako močno boleti, da sem v bližnjem kotičku se vsedla, glasno jokala. Meni nasproti pa je bila podoba Matere božje; spomnim se, kar sem dostikrat že slišala, da je Marija Mati milosti božje, „pripežališče grešnikov“. Na kolena se vržem pred to podobo Marije in kličem na glas: O Mati božja, slišala sem, da si ti mati milosti božje, pripetališče grešnikov; usmili se toraj mene uboge stvari, glej, grešnica, največa grešnica sem, nisem vredna, da bi kot druge nedolžne duše drago kri tvojega Sina častila; vendar pa upam s tvojo pomočjo to tolažbo dobiti, da smem le videti in počastiti tisti sv. križ, na katerem je Jezus tudi za mene umrl. Če mi to milost sprosiš, obljubim ti precej to uro, da hočem skozi celo življenje vse svoje pregrehe obžalovati, svet zapustiti in v puščavi tako dolgo živeti, da bo veselje in nagnenje do greha popolnoma v meni zatrto. Ko sem tako odmolila, sem brez vsega zadržka v cerkev stopila, v sredi množice vernih kristijanov padla na kolena pred sv. Križ in objokovala z obilnimi solzami svoje pregrehe. — In od zdaj je bila ta grešnica čisto spremenjena na prošnjo Marije, obtožila se je božjemu namestniku vseh svojih grehov in je do konca svojega življenja med vednim pokorjenjem v neki puščavi sv. dežele živela, zdaj pa živa veselje v nebesih, kterega je po Marijini priprošnji dosegla.

Ali kaj čemo iz starih časov izgledov iskati? Marsikdo izmed nas je bil zvezan z vezmi grešnih navad, je bil pogreznen v blato ostudne pregrehe, za las je viselo zveličanje njegovo, čas božjega usmiljenja se je stekal in čas božje pravice se je približeval. Že velikokrat je morebiti bila sekira položena na drevo našega življenja; že večkrat je bila morebiti sodba čez nas sklenena: „Posekaj to drevo, zakaj zastoj prostor zavzema? Pa kdo nas je rešil, da nismo bili pokončani? Oh, Marija, naša milostljiva mati je stopila pred sodnika ter je za nas prosila: Gospod — je rekla — pusti to drevo

še eno leto rasti, jaz ga bom okopala in mu pognojila; morebiti bo vendar sad prineslo; če ne, potem ga posekaj.“ (Luk. 13, 8.) In Gospod je na prošnjo svoje Matere nam prizanesel in nam še dal čas pokore.

2. Kterim grešnikom pa je Marija pribežališče?

V sv. pismu beremo sledečo zgodbo: Seba, sin Bokritov, se je bil zoper kralja Davida hudobno spuntal. Joab, Davidov vojskovodja, gre nad puntarje. Seba se pa z vsemi svojimi pajdaši v obzidano mesto Abelo vrže in se ondi utrdi. Joab pride z vojsko za njim. Abelo obleže, hudo stiska in mestnjanom hudo grozi. V mestu kmali lakota vstane in žuga vse končati. Abeličani si ne vedo pomagati. Zdaj se neka žena iz mesta poda v tabor Joabov, stopi pred Joaba in ga nagovori: „Ali si ti Joab, ki nam toliko žalost in grozo napravljaš? Prosim, nikar nas ne končaj in nikar ne pogubi dedšine Gospodove.“ Na to Joab odgovori: „Moja volja ni vas končati in jaz ne želim vaše nesreče. Ali Seba, ki se je spuntal zoper mojega kralja, med vami stanuje; dajte ga ven in jaz s svojo vojsko odstopim.“ Žena se vrne v mesto, pove prebivalcem, da Joab družega imeti noče, kakor samega puntarskega Seba in da potem z vsemi stiskami odjenja. Kaj storé Abeličani? Seba primejo, mu glavo odsekajo in ven pred Joaba čez mestno ozidje jo vržejo. Joab pri tej priči svoje vojščake skliče in jih proč pelja — mesto Abela je bilo tako vseh stisk rešeno. (II. Kralj. 20.)

Kakor je ta modra žena od Joaba sporočilo Abeličanom prinesla, da naj puntarskega Seba ven dajo, ako hočejo oproščeni in vseh stisk rešeni biti, tako tudi nam Marija Devica, kateri je bila ona žena predpoda, od svojega Sina Jezusa naročilo daje, da, ako hočemo pri nji najti pribežališče, da bo ona nam usmiljena mati in pri Jezusu mogočna srednica in besednica, moramo tudi mi iz svojega srca vse hudobije odpraviti, moramo grehu, ki je upor in nepokorščina do Boga, glavo odsekati — ga zatreti ter premagati, mu slovo dati in pravo pot resnične pokore nastopiti. Marsikteri, ki je v sužnosti hude grešne navade in čuti potrebo poboljšanja, kliče Devico Marijo na pomoč, hodi na božja pota Matere božje, ali v svojem srcu pa je še udan: pijanosti, jezi, sovraštvu, preklinjevanju, krivici, nečistosti, nejeveri ali kateri drugi pregrehi in se mu nemogoče zdi jo zapustiti, brez nje živeti. Ali ako hočeš po Mariji spravo z Bogom doseči, moraš začeti greh sovražiti in ga zapuščati. Zakaj Marija je sicer pribežališče grešnikov, pa je tudi sovražnica grehov. Kterim tedaj je Marija posebno rada pribežališče? — Spokornikom, ki spoznajo in obžalujejo svoj revni stan, ki bi se radi grešnih vezi znebili, ki želijo, pa ne vejo, kaj bi storili in Devico Marijo vredno častijo in na pomoč kličejo. Takim grešnikom pa, ki se predrzno

zanašajo na božjo milost, ki božje prizanašanje napak obračajo; takim grešnikom, ki božje usmiljenje zaničujejo, ki se ne dajo od svojega grešnega življenja ne z dobrotami, ne s šibo božjo odvrniti; takim grešnikom, ki lepe, zveličanske opomine zametujejo; takim Marija ni pribežališče, dokler v tej trdovratnosti ostanejo.

Tako sem poskusil vam dokazati, da je Marija zares nam pribežališče grešnikov in kaj je nam storiti, da bo nam ona usmiljena in pri svojem božjem Sinu priprošnica. Zatoraj, ako si v greh zašel, o človek, spomni se, da je Marija pribežališče grešnikov. Prosi jo z žalostnim srcem, da bi za te Boga prosila, da bi ti zadobila pravo srčno žalost čez tvoje grehe, stanovitno spreobrnjenje in milost božjo. In čem bolj si Boga žalil, bolj jo prosi za njeno pomoč, trdnejše zaupaj, da ti bo na strani stala v tvoji nadlogi. Oj, ljubi kristijan, kdo bi obupati smel, če ga tudi veliki grehi težijo; saj si slišal, da je Marija mati grešnikov. Prosimo toraj Marijo, kadarkoli jo imenujemo „pibežališče grešnikov“, naj pri Bogu za nas prosi, da trdni sklep storimo, od zdaj za naprej prostovoljno nič več ne grešiti, za storjene grehe celi čas svojega življenja vredno se pokoriti. Imejmo potem zaupanje, da „ne bomo (na večno) umrli, temuč živeli in usmiljenje božje hvalili.“ (Ps. 117.) Amen.

Anton Kukelj.

Sedemnajsta nedelja po binkoštih.

I. Trojni nagib Boga ljubiti.

Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srea in iz vse svoje duše in iz vse svoje moči. Mat. 22, 37.

Kadar so svoje dni bogoljubni duhovni v Japoniji, v daljni deželi še od Indije proti solnčnemu izhodu, zamorcem sv. evangelij oznanovali in jim pripovedovali, kako veličasten in ljubeznjiv je naš Bog in kaj je vse storil, da je človek postal, trpel in umrl iz ljubezni do nas, so vsi od veselja z enim glasom zavpili: Oj, kako mogočen, dobrotljiv in ljubeznjiv je Bog, ki ga kristijani molijo! Kadar so pa slišali, da je kristijanom zapoved dana Boga ljubiti in da tistim Bog s kaznijo žuga, ki zapovedi ljubezni spolnovali ne bodo, so se silno čudili, rekoč: Kaj se mora pametnim ljudem zapovedovati,

ljubiti Boga tako ljubeznjivega? Ali ni njega ljubiti najveća sreća in najhujša nesreća, biti brez njegove ljubezni? Kaj ne klečijo kristijani, vneti od njegove ljubezni in dobrote, noč in dan pred svojim Bogom in ga ne hvalijo? — Ko so pa zvedeli, da se najdejo še taki kristijani, kateri namesto Boga ljubiti, ga še žalijo, so vsi srditi zapili: Oj ti malopridno ljudstvo, o vi ljudje nehvaležnega srea! Ali je mogoča pri kristijanih taka hudobija? Kje je tista nesrečna zemlja, da bi jih nosila? (Slom.)

V današnjem sv. evangeliju ste slišali, predragi kristijani, da je neki učenik postave Jezusa vprašal: „Učenik, ktera je velika zapoved v postavi?“ Jezus pa mu je rekel: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli. To je najveća in prva zapoved.“ — O usmiljeni Bog, kolika je vendar tvoja ljubezen do nas! Ves prevzet zakliče sv. Avguštin: *Kako, moj Gospod, ti mi zapoveduješ tebe ljubiti? Ali bi ne bilo zadosti, da mi le privoliš? Tistemu, ki te ne ljubi, žugaš z veliko nesrečo, — oh, ali je večja nesreća, kakor tebe ne ljubiti? Da, vedno te hočem ljubiti, o lepota brez začetka in brez konca! Oj, kako pozno sem začel te ljubiti in zakaj te ne morem tako ljubiti, kakor zaslužiš ljubljen biti!* — Ali Bogu ni zadosti, da bi nam le privolil ljubiti njega, večno prečudno lepoto, ni mu zadosti, da nam zapoveduje ga ljubiti, — oh, še več je storil, da bi vnel naše sree v živi ljubezni do njega. Sv. Janez pravi: *Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina v smrt*, in sv. Bernard pravi: *Ako dvomiš nad ljubeznijo Jezusa božjega Sina do tebe: 1. pogledaj ga v jaslicah Betlehemskih, 2. premišluj ga na križi Kalvarije, 3. občuduj ga v zakramentu altarja. O sveti Duh, ti Bog ljubezni, daj da kapljica prave božje ljubezni kane v naše mrzlo sree, da ga ljubimo in ne nehomo nikdar več ga ljubiti.*

I.

Prvi čudež ljubezni Jezusove so jaslice Betlehemske. Pogledaj, o človek, ko je hotel naš Odrašenik Jezus Kristus, kakor ljubeznjivo dete, na svet priti, takrat neusmiljeni ljudje vsa vrata pred njim zapirajo, še koticčka mu v človeškem stanovanji ne privoščijo, venkaj ga zaprejo v mrzli, dolgi zimski noči, le živina mu daje prebivališče, kakoršno more, mrzel, podrt hlevček — božjemu Sinu!

1. Ves začuden piše ljubeznjivi in pobožni učenik opat Guerik: „Sprehajal se je Gospod nebes in zemlje med deveterimi kori angeljev božjih, poslušal je dopadljivo sladke glasove nebeške godbe angeljev, ki so prepevali slavo njega, ki je čudeže delal v nebesih, na zemlji

in v prepadih. Revni človeški rod pa je ležal v blatu, je zdihoval v nadlogah in bolečinah, in ni ga bilo najmanjšega žarka upanja, kdaj rešenemu biti! On je bil v slavi nebeški — človeštvo v britkostih; on je bil vsegamogočen — človeštvo slabo, nezmožno. In glej! On, čegar lepoti in veličastvu so se angelji čudili, odprl je nebesa in prišel na zemljo, postal je človeškega rodu Odrešenik; on, ki je bil prečuden v nebesih, postal je še bolj čudežen na zemlji. Zakril je bliščečo kraljevo obleko svojega božanstva pod zaničljivo odejo človeškega umrljivega trupla, iz svetih nebes stopil je na zemljo v blato, v katerem je ležal grešni rod človeški.“

2. On je bil rojen, rojen v revščini, rojen v bornem hlevu, rojen kakor malo, jokajoče dete — on, neskončni večni Bog! Pred tem hlevcem v duhu na kolena padimo in v družbi Marije, presrečne Matere božje in blaženega Jožefa molimo ljubeznjivo božje Dete. Čudimo se obilnosti njegove neskončne ljubezni: Ljubezen, nepopisljiva ljubezen je storila, da je Sin Najvikšega zapustil sedež svojega veličastva in se podal v zemeljsko solzno dolino; ljubezen ga je prisilila, da je zamenjal lepoto svetih nebes z revščino bornega hleva; ljubezen ga je prisilila, da je premenil lesketajoče oblačilo večne slave s podobo hlapčevsko.

3. Njega, kterege slave nebo in zemlja ne obsežeta, njega ima v sebi tesni hlevček, da bi se nam vsa prostorna nebesa odprla. V plenice se da poviti in tako rekoč povezati, da bi mi bili rešeni vezi satanovih in dosegli pravo prostost božjih otrok. Izvoli si prebivališče med neumno živino, da bi se mi zamogli enkrat pridružiti angeljskim korom. V temni noči pride na zemljo, da bi mi ne bili več otroci teme, ampak gledali enkrat večno luč v nebesih. Uboštvo si izvoli za svoje tovarštvo, da bi mi postali dediči nebeške bogatije. Mraz trpi, da bi se pokoril za naša mrzla srca in nam zaslužil toploto nebeške posvečujoče gnade božje. Ne vstraši se nadlog in težav, da bi pomagal našim potrebam in nam odprl bogate shrambe nebeške domačije. On joka kakor revno človeško dete, ker mi nočemo s solzami opirati svojih brezštevilnih grehov. O predrage kapljice! ve napovedujete brezštevilne krvave kaplje, ki so tekle v naše odrešenje; ve ste zlahtni biseri, s katerimi si mi revni grešniki kupimo krono nebeško! O srečno jokanje toraj, ki nas popelje v nebeško veselje!

4. Kako pa hočemo božjemu Detetu poplačati njegovo neskončno ljubezen? Z nobeno drugo rečjo ne, kakor zopet z resnično ljubeznijo, zakaj le ljubezen je ljubezni plačilo. Ali preslabo je naše

srece in ne more obuditi Jezusa vredne ljubezni; zatoraj sklenimo svojo nepopolno ljubezen s tisto radostno ljubeznijo, s katero so angelji božji pozdravili prihod Zveličarjev; s tisto sladko ljubeznijo, s katero je presrečna božja Mati prejela v svoje deviške roke božje dete in ga pritiskala na materno srce; s tisto pobožno ljubeznijo, ki se je svetila iz oči častivrednega rednika Jožefa, ko je gledal prečudno, premilo Jezusovo lepoto; s tisto hrepenečo ljubeznijo, s katero so stari očaki in preroki tako dolgo čakali pred peklom svetega večera; s tisto gorečo ljubeznijo, ki je nosila pobožne pastirje hitrih nog k Betlehemskeemu hlevu; s tisto močno in potrpežljivo ljubeznijo, ki je pripeljala tri Modre iz daljne jutrove dežele in jih je krepčala, da so potrpežljivo prenašali vse težave dolzega pota in vse zasramovanje nevernih prebivalcev Jeruzalemskih.

II.

Pojdi zdaj v duhu z menoj, draga duša krščanska, drugam te popeljem.

1. Blizo mesta Jeruzalema je gora, imenuje se Kalvarija ali mesto mrtvaških glav. Na nji stojé trije visoki križi, na obeh straneh visita na križih dva razbojnika, človeka izmed tistih, ki ljudem le gorje in nesrečo napravljajo in niso vredni, da bi živeli. Oni pa, ki visi v sredi, oh, ni več človeku podoben; sodnik sam, ki ga je k smrti obsodil, je rekel zbranemu ljudstvu: „Poglejte, ali je še človeku podoben?“ — Na glavi ima krono iz trnja spleteno, globoko so zasajeni ostri trnji v čelo in sence in glavo, izpod vsacega trna teče kri gorka, kri rudeča. Oči so od jokanja vse rudeče, s krvjo zalite, globoko udrte, da se komaj vidijo. Lica vsa razpraskana, črna in otekla od toliko udarcev, ki so mu jih dali neusmiljeni sodni hlapci in briči s težkimi pestmi. Na ramah se še pozna teža križa, ki ga je sam moral nesti iz mesta na goro Kalvarijo. Hrbet in pleča in prsi so razbite in raztrgane od grozovitnega bičanja, da bi lahko vse kosti na njem razšтели. Roke in noge so raztegnene, da kite in žile pokajo, pribite z debelimi žebli na lesu križa, da se ganiti ne more. Križ sam in tla okoli so pomočena in porošena od obilne krvi.

In glej, pod križem Mati njega, ki na križi visi, nobeno človeško srce ni v stanu razumeti, kar trpi on na križi in ona pod križem. Na drugi strani joka in zdihuje najboljši prijatelj, najljubši učenec njega, ki na križi trpi, in še ena ženska pod križem bitko žaluje, Marija Magdalena, ona, kateri je na križi viseči veliko grehov odpustil. — In okrog križa na hribu stoji silno veliko ljudstva;

semtertje hodijo, se smeja in krohotajo in s prstom na križ kažejo, rekoč: „Aha, kako tempelj božji podiraš in v treh dneh zopet sozidaš, pomagaj sam sebi.“ In veliki duhovni in pismarji in starašine ne branijo ljudstvu, ampak sami še vpijejo: „Drugim je pomagal, sam sebi pa ne more pomagati. Ako je izraelski kralj, naj stopi zdaj s križa in verujemo vanj. V Boga je zaupal, naj ga zdaj reši, če ga rad ima!“

2. In zdaj mi povej, draga duša krščanska! Kdo je on, ki na križi visi? On, ki toliko trpi, da noben človek svojemu najhujšemu sovražniku toliko privoščiti ne more? To je Sin božji, poslušaj in premisli, to je Jezus Kristus, naš Bog! Ali ne moreš verjeti, da bi to bilo mogoče? — Čuj, zemlja se trese, skale pokajo, grobovi se odpirajo, črna tema je po vsi zemlji, solnce je temno, krvavo, rudeče, cela natura se grozi in žaluje, ker njen stvarnik umira. Ljudje, ki so malo prej se smejali in vpili, zdaj strahu obledijo, na prsi trkajo in z gore Kalvarije domu bežijo. Trdosrčni vojščaki v železnem orožju se plašno na križ ozirajo in njih stotnik glasno spričuje: „Resnično, to je bil Sin božji!“

3. In zdaj mi še povej, draga duša v Kristusu: Kaj je vendar Sina božjega pripravilo na križ, kaj ga je prisililo, prevzeti tako nečloveško trpljenje? Nič družega ne, kakor ljubezen, gola, božja, neskončna ljubezen. Ves nesrečni rod človeški je zaslužil večno pogubljenje, zaprta so bila vsem sv. nebesa, tedaj se ponudi iz usmiljenja in ljubezni sam božji Sin Očetu za vse v grenko smrt na križi. *Darovan je bil, ker je sam hotel*, pravi prerok Izaija.

4. Če je tedaj Jezus Kristus Sin božji toliko storil in trpel in celo umrl za tebe, draga duša, kaj ne, da ga tudi ti ljubiš, ljubiš čez vse, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli in iz vse svoje moči; ljubiš tako trdno in stanovitno, da bi rajše prelil svojo kri do zadnje kapljice, da bi rajše dal vse svoje blago in premoženje in življenje, kakor odstopil od njegove ljubezni? Kaj ti pravi tvoja vest? Oh, ravno nasprotno! — Tudi ti grešnik si eden izmed tistih, ki so tamkaj na gori Kalvariji se mu posmehovali in z glavami majali; ti si eden izmed njih, ki so ga z biči bili in trgali, ga v obraz zapljuvali, mu trnjevo krono na glavo pritiskali, mu težek križ naložili; ti si eden izmed tistih, ki so vpili na dvorišči pred Poncijem Pilatom: „Križaj ga! križaj ga!“ — Misliš, da to ni mogoče? Sam sv. Duh pove: Kdor greši, Jezusa vnovič križa in mu vse njegovo trpljenje ponavlja. — Zatoraj te prosim, ljuba duša, pri vsem, kar ti je drago, če imaš še kaj srca, če v njem tli le še ena

iskra ljubezni do Jezusa, če hočeš svojega Zveličarja razveseliti, ki je toliko za tebe jokal in trpel, če hočeš sam enkrat večno srečen biti: le nobenega smrtnega greha ne več — nikdar več! nikdar več!

III.

Pojdi z mano, duša krščanska, še drugam te hočem peljati.

1. V vsaki fari po celi široki zemlji stoji hiša, lepša in večja kakor druge, nad njo se vzdiguje visoko proti nebesom beli stolp, in kakor velikanski prst kaže gori v višavo, kjer edino je naša prava domovina. Stopi noter skozi velika vrata, pokropi se z blagoslovljeno vodo, nizko se prikloni, zakaj to je sveta hiša, hiša božja. Poglej na veliki altar, tam stoji mala hišica iz lesa ali kamna, ali pa celo iz zlata ali srebra, včasih tudi zelo zanikerna, kakoršni kristijani so farmani, ali goreči za čast božjo in lepoto njegove hiše, ali pa mrzli in nemarni. Kaj je v tej borni hišici ali v tabernakeljnu? — Kadar jo mašnik pri službi božji odprejo, vidiš le podobo belega kruha, ali je pa res kruh? — Oj ne, ni kruh, ampak živi Bog Jezus Kristus z dušo in s telesom, s krvjo in z mesom, s svojo božjo in človeško naturo, ravno tisti, ki je nekdanj po zemlji hodil.

2. Tukaj so tiste ljubeznjive oči, ki so Marijo Magdaleno in Petra pogledale in ju tako močno presunile. Tukaj so njegova preljuba usta, ki so za nas tolikokrat molila in zdihovala. Tukaj je tista sveta, s trnjem kronana glava, ki je za nas krvavela; tisto milo obličje, ki je bilo za nas zapljuvano; tiste dobrotne roke, které so otročiče blagoslavljal in vsem dobrote delile. Tukaj so tiste noge, ki so se utrudile iskaje zgubljenih ovčic. Tukaj je celo njegovo sveto telo, ki je toliko bolečin pretrpelo. V sv. rešnjem Telesu je kri Jezusova pričujoča, tista kri, ki jo je na Oljski gori potil, ki jo je med bičanjem prelival, ki so mu jo žebli na križi iztočili, tista draga kri, které ena sama kapljica odjemlje grehe celega sveta. V sv. rešnjem Telesu je pričujoče živo Sree Jezusa Kristusa, tisto sladko Sree, ki je edino le za nas bilo, dokler ni slednjič počilo, tisto ljubezni polno Sree, ki je bilo za nas prebodeno in odprto. — V tabernakeljnu je pričujoč ravno tisti živi Bog Jezus Kristus, kterega v nebesih brez števila angeljev in milijone svetnikov neprenehoma hvali in povikšuje; tudi tukaj ga angelji trumama obdajajo in ponižno molijo: Svet, svet, svet!

3. Povej mi vendar, duša moja! Kaj je pripravilo Jezusa, da mu ni bilo dovolj ponižati se v borni hlevček Betlehanski, da mu ni bilo zadosti povišanemu biti na grozovitni križ Kalvarije, da

še ne miruje, ampak hoče neprenehoma v sredi med nami prebivati v podobi belega kruha? — Nič drugega ne kakor zopet le ljubezen, prečudna ljubezen!

Ne bom vas sirot na zemlji zapustil, rekel je Jezus svojim učencem, *zakaj moje veselje je prebivati med človeškimi otroci, in glejte, jaz ostanem pri vas vse dni do konca sveta*. Dovoljeno je nam vsim, bogatim in revnim, visokim in nizkim, stopiti pred Kralja vsih kraljev, vsak trenutek po dnevi in po noči. Tukaj čaka naših prošenj, tukaj nas sprejema z razprostrtimi rokami. — Ali še več je storil Jezus Kristus, kralj ljubezni! Ni bilo zadosti njegovemu božjemu Srcu le med nami prebivati; on je hotel v srcu vsacega človeka si tabernakelj postaviti in ž njim tako tesno se zediniti, da človek njegove božje natore deležen postane, zato se nam v sv. rešnjem Telesu daje v jed in pijačo in zapoveduje: *Resnično, resnično vam povem, ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne bote imeli v sebi večnega življenja*. On ves hrepeni in koprni, da bi se z nami ubozimi grešniki sklenil, da bi mi njega ljubili, kakor on nas ljubi.

4. Če je pa res le ljubezen, prečudna ljubezen do nas, Jezusa kralja nebeškega nagnila, da prebiva v sredi med nami, nam za jed in pijačo, za pomoč v dušnih in telesnih potrebah — potem je gotovo cerkev, hiša božja vsaki dan bolj obiskovana, kakor vsaka posvetna hiša, kjer se posvetni pogovori pletejo; bolj kakor dobre volje, kjer se duša mori in nedolžnost pohujšuje; bolj kakor shodi in sejmi, kjer se za denar le časno kupuje; — potem je gotovo ob nedeljah in praznikih okoli mize božje vse polno duš, ki srčno hrepenijo in koprni po angeljskem kruhu in želijo zaročiti se s svojim ženinom! Ali je to res? — Oh, sami veste, predragi moji poslušalci, da je žali Bog vse drugače!

Oh, zanaprej ne sme več tako biti. Človeško srce je vstvarjeno za ljubezen in brez ljubezni biti ne more; ali ljubi minljivi svet, čast in slavo, denar in premoženje, jed in pijačo in dobre volje ali pa celo nesramno meseno ljubezen, ki se še ljubezen imenovati ne sme — ali pa ljubi Boga. Kaj nam je storiti? Odtrgajmo srce od vsake pregrešne ljubezni do sveta in njegove nečimernosti, ktera le tako dolgo ostane, dokler je duša v telesu in ljubimo rajše njega, ki edini nas zamore večno srečne storiti. Ljubite tedaj Jezusa iz vsega svojega srca . . . Vi možje ga ljubite svojega modrega svetovalca in

pomagalca; ljubite ga žene ko svojega ljubeznivega Gospoda; ljubite ga mladenči kot svojega najmilejšega prijatelja; ljubite ga dekleta kot svojega najlepšega, najslajšega ženina; ljubite vi nedolžni otroci tistega, ki je nekđaj roke otrokom na glavo pokladal, objemal jih in rekel: *Dajte malim k meni priti* . . . Jezus vsaki duši kliče iz tabernakeljna: *Deni me kakor pečat na svoje srce, kot pečat na svojo roko, ker močna kakor smrt je ljubezen, trda kakor pekel gorečnost, njeni žarki so ognjeni in plameneči žarki.* (Vis. pes. 8, 6.) In sv. Pavel zakliče vsim kristijanom: *Kdor ne ljubi našega Gospoda Jezusa Kristusa, naj bo izločen.* Amen.

Ljud. Škufca.

2. V čem se pokaže ljubezen do Boga?

Mat. 22, 37. 38.

Naj vprašam ktereга kristijana koli hočem, ali ljubi Boga, bo vsak odgovoril, da ga ljubi; in ker brez ljubezni do Boga ni mogoče njemu dopasti in zveličanje doseči, bo vsak tako nerad rekel, da Boga ne ljubi, kakor bi nerad rekel, da zveličan ne bo. Kakor je gotovo, da ne bodo vsi ljudje zveličani, temuč jih je po besedah Jezusovih le malo izvoljenih, tako gotovo je, da vsi Boga ne ljubijo, zakaj sicer bi morali zveličani biti. Ker tedaj vsak pravi, da Boga ljubi, se jih gotovo veliko goljufa, ko menijo, da Boga ljubijo, pa ga vendar ne, in zato menijo, da bodo zveličani, pa vendar ne bodo. Silno dobro in potrebno je tedaj, da se v tem, kar je najiminitnišega, vsak sam sebe dobro spozna. Hočem vam toraj pokazati, po čem se spozna, da kdo ljubi Boga. Vsak posebej naj se bo sam po teh resnicah presodil in si prejete nauke v svoje boljšanje obrnil.

I.

Kdo izmed nas Boga res ljubi? Da bomo mogli na to vprašanje odgovoriti, moramo popred vedeti, po katerih znamenjih se spozna, kdo Boga ljubi, ali kako ravna, kateri ga res ljubi.

1. Prvič je znamenje ljubezni do Boga, da človek zapovedi božje natanko spolnuje. *Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje*, pravi Jezus, *tisti me ljubi.* *Bratje*, pravi apostelj, ki ga je Jezus najbolj ljubil, *bratje, ne ljubimo z besedo ali z jezikom, ampak v djanji in v resnici.* (I. Jan. 3, 18.)

Če si ljubezen mislimo, kakoršno ima človek do človeka, vidimo, da tistemu, kterega ljubimo, želimo v vseh rečeh postreči, kakor smo ga sami veseli, mu tudi vselej veselje delati in vse storiti, s čemur mu moremo na znanje dati, da ga res radi imamo. Ravno tako moramo ravnati z Bogom, če ga resnično ljubimo. Vendar pa Bogu ne moremo s čem postreči, nimamo ničesar, kar bi mu dali, ker imamo sami vse le od njega. Vse, s čemur moremo svojo ljubezen Bogu skazati, je toraj le to, da njegovo voljo v vseh rečeh želimo spolniti in jo tudi spolnimo, kolikor človeška slabost pripusti. — Kaj pa je volja božja? Volja božja je naše posvečenje, naša sreča, naše zveličanje; ali vse to, kar nas more ne le na tem svetu, temveč v večnosti srečne storiti. To svojo voljo nam je Bog razodel v svojih zapovedih, ktere nam je dal, ktere nam je po svojem edinem Sinu Jezusu Kristusu razodel. — Kdor toraj Boga zares ljubi, živi natanko po zapovedih božjih ali, kar je vse eno, po naukih sv. evangelija, ktere nam sv. cerkev oznanjuje. Vse te nauke sv. evangelija razkladati in naštevati tukaj ni časa; zadosti je reči, da, kdor Boga res ljubi, natanko po njih živi, ker vé, da nam voljo božjo oznanjajo.

2. Posebno pokaže kristijan, da Boga res ljubi, s tem, da božje zapovedi vselej in povsod spolnuje, toraj tudi takrat, kadar zapovedujejo kaj tacega, kar je človeškemu spačenemu poželjenju nasprotno. *Kdor moje nauke posluša in po njih ravna, pravi Jezus, je enak modremu možu, ki je zidal svojo hišo na skalo. Dež lije, povodenj in viharji pridejo in se v hišo vpro in hiša ne pade, ker je zidana na skalo.* Resnična ljubezen do Boga mora biti enaka taki trdni hiši, to je, kdor Boga ljubi, ga mora stanovitno ljubiti, mora njegove zapovedi vselej spolnovati; ne le, kadar kaj lahkega, ampak tudi kadar kaj težkega zapovedujejo, ne le takrat, kadar ga vse k spolnovanju božje volje vabi, ampak tudi takrat, kadar mu je vse nasproti, kadar ga vse napeljuje v greh in nezvestobo do Boga. Kdor Boga zares ljubi, ga ljubi po nauku Jezusovem čez vse, t. j. pripravljen je vse zapustiti in se vsemu odpovedati, kar je volji božji nasprotnega, in voljno na se vzeti vse težave in zopernosti, ktere mu Bog naloži in brez kterih bi ne mogel božjih zapoved dopolniti.

3. Vse, kar človek stori, mora pravi namen imeti, da Bogu dopade. Če toraj kdo na svetu veliko dobrega stori in veliko hudega in zopernega prestopi, bi se vendar motil, ko bi zavoljo samega tega hotel reči, da Boga ljubi. Kdor tedaj Boga ljubi, zadnjič vse, kar stori, zavoljo Boga stori, in vse kar pretrpi, zavoljo Boga pretrpi, ne

da bi pri svojem prizadevanji časne sreče ali pri svojem trpljenji posvetne hvale iskal. Zares, kdor pri svojem prizadevanji in trudu le časne sreče in hvale ljudi išče, ljubi le samega sebe, ne pa Boga; in če bi še toliko storil, še toliko pretrpel, bi bilo zanj vse prazno, vse zastoj. *Ko bi človeške in angeljske jezike govoril*, pravi sv. Pavel, *ko bi vse skrivnosti vedel, . . . ko bi samega sebe dal, da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, nič, vse nič ne pomaga.*

Tukaj sem vam, ljubi kristijanje, prav kratko povedal, po katerih znamenjih se spozna prava ljubezen človekova do Boga, da namreč zapovedi božje natanko spolnuje, da zavoljo Boga marsikaj težkega in zopernega prestopi in da zadnjič vse, kar stori in kar pretrpi, zavoljo Boga stori in pretrpi. Po teh resnicah naj vsak posebej samega sebe presodi, da spozna, koliko ima ljubezni do Boga v svojem srci.

II.

1. *Drevo, katero dobrega sadu ne rodi, bo posekano in v ogenj vrženo*, je rekel Jezus, in o drugi priliki je djal: *Kteri pravi, Gospod, Gospod, ne pojde v nebeško kraljestvo, ampak kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.* Ravno tako smemo in moramo sami o sebi soditi in reči: Kdor zapoved božjih ne spolnuje, kdor le zanikerno po naukih vere živi, ne ljubi Boga. — Hočeš tedaj, kristijan, spoznati, kolika je tvoja ljubezen do Boga, poglej svoja dela, premisli, koliko in kako po zapovedih božjih in po naukih sv. vere živiš. Ne zanašaj se na svoje besede, če tudi vsak dan večkrat rečeš: „Moj Bog, ljubim te iz celega svojega srca“; zakaj s tem samega sebe goljufaš, če meniš, da imaš zato resnično ljubezen do Boga. Zdaj vprašam vas, lene, zanikerne kristijane, vas, ki imate le tako malo veselja do dobrega, vas, ki le tako neradi storite, kar ste dolžni storiti, vas, ki vsako zapoved le tako rekoč na pol spolnite in ste tako rekoč enaki nerodovitnim drevesom, ktera sad le vedno obetajo, pa ga nikoli ne rodé; vas vprašam, ali si upate resnično reči in potrditi, da Boga zares ljubite? To ni mogoče; zakaj kakor je vera mrtva brez dobrih del, ravno tako ljubezen slaba in mrzla pri lenem in zanikernem kristijanu in je tudi nič ne more biti, kjer dobrih del ni.

2. Pa če tudi se pri kristijanu še marsiktero dobro delo najde, je vendar pri vsem tem slabo za njegovo ljubezen do Boga, če mu stanovitnosti manjka, če le nekaj časa ljubi, ob času skušnjave pa od ljubezni odstopi; zakaj le v stanovitnosti se pokaže prava ljubezen

do Boga. Večidel vsaki kristijan dobro stori, dokler mu Bog nič težkega ne naloži; si upanje dela, da Boga ljubi, dokler se mu vse po njegovem nagnenji godi, dokler ga Bog z nobeno nadlogo ne obišče. V skušnjavah in v trpljenji se toraj ljubezen božja kaže, in kakor se spozna zvesti prijatelj le v tem, da nas tudi ob času nadloge ne zapusti, temuč si še-le največ prizadene nam takrat s svojo pomočjo svojo ljubezen pokazati; ravno tako tudi kristijan pokaže svojo stanovitno ljubezen do Boga, če mu zvest ostane v skušnjavah in v trpljenji. — Zdaj vprašam vas, nestanovitne kristijane, vas slabe in mehke, ki se daste od vsake majhne sape semtertje majati, ki se daste od vsake majhne skušnjave odvrniti od ljubezni božje, vas kateri voljo božjo spolnite, dokler vam nič kaj težkega ne naloži, ste pa naenkrat Bogu nepokorni, ste naenkrat nehvaležni grešniki, kakor hitro se vam kaka težja zapoved da, kakor hitro vas kaka skušnjava naleti, kakor hitro bi se vam bilo treba zatajiti; vas vsakdanje rado-voljne grešnike vprašam, ali morete, ali si upate reči, da Boga res ljubite? Zdaj vprašam vas, nepotrpežljive kristijane, ki veste morebiti o ljubezni božji dosti govoriti, pa ste naenkrat nejevoljni, če vam Bog le šibo pokaže; če pri vsakem trpljenji, pri vsakem križi, ki vam ga Bog naloži, začnete godrnjati, se nad Bogom pritoževati; vas mehkužne in nepotrpežljive kristijane toraj vprašam, ali morete reči, da Boga zares ljubite? Jaz pravim, gotovo ne; zakaj ljubezen do Boga mora biti stanovitna in se ne sme dati od nobene skušnjave premagati; mora goreti, da se ne da od nobenega vetra ugasniti.

3. Da se nobeden izmed nas ne goljufa, premislimo zadnjč namene, ki jih imamo pri svojem trudu in trpljenji. Lahko bi kdo mislil: Jaz veliko dobrega storim, veliko hudega pretrpim; pa — ko bi to tudi res bilo, ko bi tudi res veliko dobrega storil, in veliko hudega mirno in voljno prestal, bi še vendar ne smel vselej reči, da Boga ljubi. Zakaj k resnični ljubezni božji je treba, da se vse, kar se stori, iz ljubezni do Boga stori. Kolikorkrat pa človek dela in trpi, pa ne za Boga, ampak za časno srečo, za čast in hvalo pred svetom; eno je lakomnost, eno pa hinavščina. — Zdaj vprašam vas, posvetne kristijane, kateri zares veliko storite in veliko pretrpite, se trudite in upirate, da se vam lasje belijo; in vse to zato, da bi svo-jemu nezmernemu poželjenju, svoji lakomnosti ustregli; vas vprašam, ki trpite, pa ne zavoljo Boga, ampak zavoljo samih sebe, zavoljo posvetnih namenov, — ali morete, ali si upate reči, da Boga ljubite? Zdaj vprašam vas, ki veliko dobrega storite, toda vse, kar storite, tudi pokažete, da bi vas ljudje videli, da bi vas hvalili, da bi vas

častili; vas hinavee vprašam, ali morete, ali si upate reči, da Boga ljubite? Jaz menim, da tega ne morete reči, zakaj, kdor Boga ljubi, vse zavoljo Boga dela, kdor pa zavoljo samega sebe in zavoljo sveta dela, ljubi samega sebe in svet, Boga pa ne. —

Zdaj vidite, da imate malo prave ljubezni do Boga v svojem sreci in še ta, ki jo imate, je tako omahljiva, tako mlačna in mrzla. Prosite nebeškega Učenika in sami se trudite, da se vam vname in utrdi bolj in bolj; ljubite Boga *iz vsega svojega srca* ter zvesto spolnajte voljo božjo; ljubite Boga *iz vse svoje duše*, vselej in povsod spolnajte njegove zapovedi, ko bi vam bilo še tako težko; ljubite Boga *iz vse svoje misli*, le iz tega svetega namena, da bi njemu dopadli. Tako ljubezen vam bo Bog poplačal z večnim veseljem. Amen.

† Blaž Potočnik.

Osemnajsta nedelja po binkoštih.

I. Ljubezen ne misli hudega.

Zakaj mislite hudo v svojih srecih.

Mat. 9, 4.

Večkrat je velika sreča za nas ljudi, da nismo vsegavedni. Že zopernosti, ki jih vidimo in slišimo, nam toliko žalosti prizadenejo; kako bi nam bilo še sree užaljeno in ranjeno, ko bi še v sree svojim sovražnikom mogli gledati; koliko bi bilo še več prepira in krega, ko bi ljudje eden drugega misli poznali! Pa to, če drugi naših hudih misli in zlobnih naklepov ne vedo, nam ne daja še pravice, brez vzroka o bližnjem slabo misliti! Bog vsegavedni, *ki preiskuje srca in obisti*, je tudi sodnik naših misli. In kakor je Zveličar v današnjem evangeliju zavrnil hudobne farizejce, ki so brez vzroka slabo govorili *sami pri sebi*, tako obsoja tudi pri vsakem kristijanu grdo navado hudo misliti o svojem bližnjem. Po pravici toraj prišteva sv. apostelj Pavel med druge lepe lastnosti, ki jih mora imeti krščanska ljubezen do bližnjega, tudi le to: Ljubezen ne misli hudega; hočem vam jo danes nekoliko natančnije razložiti.

Ljubezen ne misli hudega, ampak le vse dobro o svojem bližnjem in to tako dolgo, dokler ni popolnoma prepričana, da je kdo

kaj hudega storil. Ljubezen se tedaj še zmirom drži starega pravila, ki veleva: „Imej vsacega tako dolgo za poštenega, dokler se o njegovi nepoštenosti ne prepričaš.“ Toda ljubezen se ne da brž ko brž o nepoštenoti svojega bližnjega prepričati; ona hoče veliko veliko, pa gotovih in trdnih dokazov ali spričevanj, preden je prisiljena kaj hudega verjeti in misliti o svojem bližnjem. Ljubezen še sama sebi — svojim lastnim očem in ušesom v prvo prav dobro ne verjame, da bi to res bilo, kar hudega zagleda nad svojim bližnjim ali sliši o njem; ker dobro vé, kako brljave so naše oči, kako oslavljeni naši drugi počutki, ki so nas že dostikrat ogoljufali, ker smo prav mislili, da smo to in to videli, to in to slišali, pa smo se pozneje prepričali, da nismo ne prav videli, ne prav slišali, da smo se močno motili. Pa tudi človekova domišljava je včasih tako velika in močna, da ga hoče preveriti in ga dostikrat tudi preveri, da ima kako reč za golo resnico, ki je le gola dozdeva njegove vročinske glave. Kdor tedaj svojim dozdevam verjame in potem kaj napčnega misli o svojem bližnjem, se veliko velikokrat močno goljufa. Krščanska ljubezen takim zmotljivim in goljufivim dozdevam ne verjame — *ljubezen ne misli hudega.*

Če pa krščanska ljubezen že sama sebi — svojim lastnim očem in ušesom — svoji lastni glavi toliko nerada kaj hudega verjame, ker se boji svojemu bližnjemu krivico storiti: koliko bolj nerada še-le verjame ptujim očem in ušesom — mnogim povestim, pregovorom in marnjam, v katerih se slabosti in napačnosti bližnjega razkladajo; ker iz vsakdanje skušnje prav dobro vé, kako lažnjivi, opravljivi in hudobni so nekteri ljudje, da si prav na celem ali na suhem zmislijo kako reč zoper svojega bližnjega in jo potem ko golo resnico drugim okrog prodajajo ali pa po svoji grdi navadi iz kake majhne reči veliko — iz pezdirja brun, iz mušice konja — iz majhne slabosti veliko pregreho storé. Krščanska ljubezen vse to dobro vé, toraj se nikoli ne prenagli, kaj napačnega verjeti, kar se o bližnjem pripoveduje: *Ljubezen ne misli hudega.*

Krščanska ljubezen se skrbno varuje, brž kaj hudega natolcevati, če se nad bližnjim, ali v njegovem govorjenji, ali v njegovi obhoji, ali na njegovi obleki, ali v njegovem drugem zadržanji kaj takega zapazi, kar ni prav po naši misli in glavi; ljubezen je namreč iz mnogih skušenj prepričana, da se večidel v svoji sodbi prenagli in bližnjemu v svojih mislih krivico stori, kdor ga le po njegovem zunanjem videzu in dozdevi brez ljubezni sodi. Tacih krivih sodba imamo na kupe; jaz hočem le nektere iz sv. pisma povedati. Pobožna

Ana je nekdanj pred skrinjo zaveze prisrčno molila in je želje svojega sreča pred Gospodom zlivala — vsa je bila v molitvi zamaknena. Veliki duhoven Heli jo vidi nekako vso zamakneno, le žnablji so se ji majali, brž jo obdolži, da je pijana. — Ko so Joba njegovi prijatelji zdihovati in toževati slišali, so ga nepotrpežljivosti dolžili, dasi je Job čudapoln zgled potrpežljivosti bil. — Farizej je v svoji ošabni pravičnosti na krivice cestinarjev mislil in je tudi skesanega cestinarja v tempeljnu krivično obsodil, dasi je po Jezusovih besedah ta opravičen iz tempeljna šel, on pa ne. — Simon farizej je le na poprejšnje življenje očitne grešnice gledal, slep pa je bil za njene britke solze pred Jezusovimi nogami. Krivično jo je sodil. — Ko so judje slišali aposteljne mnoge jezike govoriti in s toliko gorečnostjo pridigovati, brž so čez nje sodbo sklenili, rekoč: *Sladkega vina so polni*, namesti da bi rekli: *Svetega Duha so polni*. — Ko so Meličani videli, da se je sv. Pavlu gad okrog roke ovil, so ga brž obdolžili, da mora velik hudodelnik biti, kterege pravica božja preganja. Pa kako so se morali svoje krive sodbe sramovati, ko so videli, da je apostelj gada od sebe otresel in da se mu ni nič žalega zgodilo. — Koliko zgledov krivih sodba bi tudi v današnjih časih med seboj najdlji, ko bi jih hotli iskati, kateri bi nam prav očitno kazali, kako močno se ljudje goljufajo v svojih sodbah, če svojega bližnjega po njegovi zunanji obnaši, po nekterih njim nedopadljivih znamenjih predrzno sodijo, in njegovo djanje in nehanje le rajše na slabo, kakor na dobro stran obračajo. Krščanska ljubezen se tacih krivih sodba močno boji, toraj le rajše v dobro ko v slabo razlaga svojega bližnjega djanje. Ljubezen že kakošen plašček najde, s katerim tudi svojega bližnjega nagoto — slabosti in napačnosti zagrne in kolikor se da, izgovarja: *Ljubezen ne misli hudega*.

Pa kdo poreče: kako bi o svojem bližnjem hudega ne mislil, ker imam očitna znamenja, da je prav on in nihče drugi to in to storil. Ljubezen pa nasproti odgovori: Počasi, počasi, prijatelj moj, v svojih sodbah; ker bi se pri vseh teh znamenjih, ki se tebi tolikanj očitna zdé, vendar-le utegnil močno goljufati in grozno veliko krivico storiti svojemu bližnjemu. Spomni se prigodbe nedolžnega mladenča Egiptovskega Jožefa. Kakošno znamenje hudobnega djanja bi bilo še bolj očitno zoper njega pričalo, kakor njegov plajšč v roki njegove zapovedovalke? In vendar so se vsi v svoji sodbi močno goljufali in Jožefu veliko krivico storili, katerim je bil že plajšč zadosti gotovo znamenje pregrešnega djanja, grozno so se motili v svojih mislih, kateri so mutastemu plajšču in hudobnemu jeziku verjeli. Tudi

najočitnejše znamenje, ki zoper koga priča, ni še vselej gotovo znamenje njegove hudobe; zakaj satan zna tudi očitna znamenja hudobe nedolžnemu človeku podtikati. — Dva starca sta nekdanj spričala, da je čista Suzana prešeštvanja kriva in zato je bila k smrti obsojena. Ljudstvo, ki jo je k smrti spremljalo, je starcema in sodnikom verjelo; zakaj ta reč se mu je tako dognana zdela, da si skoraj niso drugače misliti mogli: Suzana je kriva in smrti vredna. In vendar se je ljudstvo v svojih mislih motilo. Suzana je bila nedolžna in poštena žena; priče so bile krivične in hudobne. Ni se tedaj na vsako znamenje, naj bi bilo še tako očitno, zanesti, tudi ne vsakemu jeziku verjeti, kar o svojem bližnjem huđega pove. Toraj bodite kesni verjeti vsakemu jeziku in potem huđo misliti o svojem sosedu; zakaj *ljubezen ne misli huđega*.

Dasiravno ljubezen huđega ne misli in če je le mogoče, slabosti in napačnosti družih ljudi s svojim dolgim in širokim plajščem pokriva in slabo djanje in nehanje, kolikor more, izgovarja; vendar le tega, kar je očitno črno, ne more belo imenovati; ona ne more reči, da to ali uno ni črno, ni huđo in greh, kar kdo božjim, cerkvenim in drugim pravičnim človeškim postavam nasprotnega stori, zato ko je resnična in sveta. Ker tedaj krščanska ljubezen grešnega djanja izgovarjati in lepega delati ne more, pa tega izgovarja, umiva in lepega dela, ki ga je storil, po besedah sv. Bernarda, ki pravi: *Če nad svojim bližnjim tudi kaj napačnega najdeš, nikar ga zato ne obsodi, marveč zagovarjaj ga. Izgovarjaj njegov namen, če njegovega djanja izgovoriti ne moreš: misli, da je to morda iz nevednosti storil; misli, da se je morda prenaglil; misli, da se mu je tako naključilo. Če je pa ta reč tako gotova, da se nikakor izgovoriti ne da, si pa vsaj misli in reci: Skušnjava je bila od sile velika. Kaj bi bila nek z menoj storila, ko bi bil jaz prišel v njeno oblast?* (Sv. Bern. Serm. 56. in Cant.) *Ni ga greha, pravi sv. Avguštin, kterega človek stori, da bi ga tudi kak drugi človek sloriti ne mogel, ako ni od tega podpiran, od kterega je stvarjen bil človek. Zatoraj naj se človek rajše za se boji, kakor da bi druge sodil.* (S. Aug. 1. Solil. c. 15.) Ljubezen se tedaj pri pogledu napačnosti družih ljudi močno prestraši, se sama za se boji, enako ali pa še hujšje grešiti in se ponižuje pred Bogom po zgledu nekega puščavnika, ki je tako-le zdihoval, ko je bil namreč zvedel, da je nekdo izmed bratov grešil! *O gorjé meni, je djal, danes ta, jutri jaz!* Danes se je ta spodtaknil in je padel, jutri lahko meni spodleti in lahko še globokejšje padem, kakor je padel moj brat, kakor je padla sestra

moja. Pa moj brat in moja sestra sta morebiti že vstala in svoj padec presrčno obžalujeta: kdo pa vé, če bom tudi jaz vstal in ne smrtno obležal? Kdo mi je porok, da bom vredno pokoro storil in pred Bogom odpuščenje zadobil, ako me nesreča zadene, smrtno grešiti? Taka nesreča pa tega najpred zadene, kateri v sé preveč zaupa in svojega bližnjega neusmiljeno sodi. Krščanska ljubezen se take nesreče boji, toraj s svojim bližnjim zavoljo njegovih padcev usmiljenje ima, pa tudi iz njegovih poprejšnjih starih grehov ne sklepa in ne misli, da ima tudi še zdaj ob tej uri sprideno voljo in hudobno srce. *Ljubezen ne misli hudega.*

Krščanska ljubezen se tako tedaj nikoli ne predrzne gledati v človeško srce ter notranjega človeka po njegovih mislih, željah in namenih soditi in o njem brez posebnih uzrokov kaj hudega misliti. Ljubezen si namreč misli: Saj še svojega srca prav ne poznam in njegovih skrivnih kotov ne razvidim; kako bi tedaj zamogla srca družih spoznati in njih gube pregledati? Saj še sama vselej prav dobro ne vem, kaj mislim, kaj želim, kam bije moje srce; kako bi tedaj zamogla kaj tacega o svojem bližnjem vedeti. Je mari srce mojega bližnjega previdljivo in svetlo kot steklo, da bi v njem mogla videti in brati, kar se vse v njem godi? Ali ni v njem gosta tema ali ni trdo zakleneno, kamor človeško oko nikakor seči ne more? Saj še njegove kože ne vidim, kako hočem njegove nagibe videti, njegove misli in želje spoznati? Bog sam ima ključ do našega srca, on sam, kteremu je trda noč ko beli dan, vidi v tamnicah srca; on sam, ki po besedah sv. pisma preiskuje srca in ledje, vé misli in želje in namene naših src; toraj tudi le samo on zamore notranjega človeka prav soditi. Kdor se tedaj predrzne notranjega človeka soditi, on sega v božje pravice, ker si prilastuje sodbo, katero je Bog le samo svojemu Sinu izročil; on se ne pregreši samo zoper svojega bližnjega, kterega v temi — v nevednosti — tje v en dan — po krivem sodi, ampak tudi zoper Boga, ker si njegovo čast, njegovo moč, njegovo oblast prilastuje in njegovi postavi, ktera bližnjega soditi prepové, nasproti ravna. (Mat. 7, 1.) Zato pravi sv. Jakob: *Kdor sodi svojega brata, govori postavi nasproti in sodi postavo. Ako pa sodiš postavo, nisi spolnovelec, ampak sodnik postave. Eden pa je postavodajalec in sodnik, kateri zamore pogubiti in oteti. Kdo si pa ti, ki sodiš bližnjega?* (Jak. 4, 11—13.) Ti si uboga, revna stvar, ki si sam sodbi božji podvržen in memo tega še tudi tako slep — tako plitvega spoznanja, da še sebe prav ne spoznaš in ne veš, ali si plačila ali kazni vreden; kako si potem vstani, svojega

bližnjega po njegovem notranjem prav spoznati in prav soditi? Tega ti ni mogoče, ker nimaš ključev do njegovega srca, ne očesa, videti skozi kožo in meso, ne uma, spoznati, kar ptuja duša misli in hoče; zato so pa tudi predrzne tvoje sodbe. Tacih krivih sodba se ljubezen bolj boji, ko strupene kače, zato pa tudi ne natolecva hudega in nikomur ne podklada slabih namenov. *Ljubezen ne misli hudega.*

Res je sicer, da tudi ljubezen svoje skušnjave ima, tudi nji se večkrat v glavo silijo marsikake slabe misli zoper bližnjega, mnoge natolecvanja in predrzne sodbe; ker le grozno malo je tacih ljudi, kateri bi bili v ljubezni tako utrjeni in popolnoma, da bi jih celo nobena skušnjava zoper krščansko ljubezen ne obšla; toda ljubezen se tacih skušnjav skrbno ogiba in jih po vsi svoji moči od sebe odganja. Ljubezen, pravim, se tacih skušnjav skrbno ogiblje, toraj, če nima posebne dolžnosti, ne gleda za družimi, ne stikuje po hišah, ne vleče na ušesa pred vratmi, ne gleda pri kljuki v hišo, ne sprašuje, kaj ta ali uni dela, kam zahaja, kod hodi, kako živi, zakaj je ta ali una iz službe stopila, zakaj je morala od hiše iti, zakaj ne more službe dobiti, — ljubezen se vsega tega in kar je še sto in sto tacih reči, ki ji niso mar, skrbno varuje, da ni v skušnjavo peljana, kaj hudega misliti in predrzno soditi.

Vendar pa tudi ljubezen in ravno zato, ker je ljubezen in bližnjemu večno srečo želi, nanj gleda in pazi, sosebnost tedaj, če jo veže kaka viša dolžnost in zapoved, toda ne pazi nanj iz gole radovednosti in iz hudobne volje, ampak vselej iz svetega namena, bližnjega po bratovsko posvariti in napačnosti od njega odvrniti ali pa tacim povedati, ki imajo oblast in dolžnost ga pokregati in pregrešnemu djanju pot zapreti. Če pa ljubezen previdi, da se ta sveti viši namen, bližnjega poboljšati ali pa saj hudobijam pot zapreti, nikakor doseči ne da, se potem vsega tacega skrbno zdrži, kar bi v nji napačne misli do bližnjega buditi in rediti utegnilo. Če se ji pa pri vsi taki skrbi in varnosti vendar-le kake napačne in natolecljive misli silijo in vriniti hočejo, jih krščanska ljubezen ravno tako skrbno od sebe odganja in v sebi zatira, kakor čista duša nespodobne misli in želje. kadar se v spačenem sreću zbudé. In take neprostovoljne natolecljive misli zoper bližnjega niso greh, marveč še v zasluženje tem, kateri se jih po vsi svoji moči varujejo in branijo. *Ljubezen ne misli hudega.*

Ljubi kristijani, iz vsega tega pa tudi prav lahko posnamete, da v tacih ljudeh, ki so polni prostovoljnih, sumljivih, natolecljivih, napačnih misel in predrznih sodba, ni prave krščanske ljubezni do

bližnjega in ta ljubezen je iz tistih do čistega zginila, kateri gledajo z jastrobovimi očmi na svojega bližnjega, da bi nad njim kak madež zagledali in ga brez vse potrebe drugim pokazali; če pa nad njim nič tacega ne najdejo, kar bi mogli grajati, se pa njegovega namena lotijo in še celo njegove čednosti v hudobije predelajo. Res, prav hudičevo delo je to! Satan namreč sliši Joba hvaliti, da se Boga boji in greha varuje; ta hvala ga — ko préd nevošljivca — močno skli in boli; rad bi Joba počrnil in hvalo od njega odvrnil. Satan zdaj gleda in gleda Jobovo življenje, prav rad bi nad njim kaj krivičnega najdel; ker pa tega nad pravičnim najti ne more, se loti njegovega namena, rekoč: Job ni vreden tolikošne hvale, kakoršna se mu daje — Job ni tako pravičen in svet, kakor se vidi — Job ne služi Bogu iz čistega, svetega namena, ampak iz samopridnosti — le samo zato mu služi, ker ga s časnim premoženjem oblagodari. *Vzemi Jobu* (reče satan Bogu) *časno premoženje in on te bo v obraz klet.* (Job. 1, 11.) Satan je tedaj pobožnega Joba samopridnega hinavca obdolžil in obsodil, ki služi Bogu le samo zavoljo časnega dobička.

Ravno ta satan je seme svoje hudobe tudi v človeška srea zatrosil in nekteri ljudje so to seme — to ljuliko hudobe pustili v svojih sreih tako bogato razraščati se, da se je v njih vsa krščanska ljubezen zadušila; zato tedaj prav po satanovi šegi bližnjega predrzno sodijo, rekoč: Ta in ta je sicer zdaj na videz prav lepega zadržanja, svoje dolžnosti pridno opravlja, prav previdno in pametno govori, toda vse le zato, da bi se svojim predpostavljenim prikupil, da bi boljšo službo dobil, da bi se tam in tam priženil, da bi svoj časni namen dosegel; saj ga poznam — sem ga že poznal — poznala, ko je še v šolo hodil, ko je tu in tam v stanovanji bil, ko je tu in tam služil, saj vem, kakošen tiček je bil — hinavec je, kolikor ga je. — V satanskih očeh — v očeh brez ljubezni — je ponižnost prihuljenost, pametno moštvo je ošabnost in prevzetnost, potrebna skrb za časno je lakomnost in skopost, priljudnost in postrežnost je priliznjenost, molčečnost in potrpežljivost je butasta glava in brez srčnosti, sramožljivost je tercijalstvo, spodobno razveseljevanje je razuzdanost, potrebni počitek je zložnost in mehkužnost, gorečnost v službi božji je hinavščina.

Glejte, kristijani, to je zlodjeva sodba, ljubezen pa ne sodi tako. *Ljubezen ne misli hudega.* Amen.

† Jurij Volc.

2. Bolezen je znamenje ljubezni in milosti božje.

Prinesli so mu mrtvoudnega, ležečega
na postelji. Mat. 9, 2.

Jezus je po svoji vsegamogočnosti za dušo in truplo čudeže delal, kakor vidimo pri mrtvoudnem, kateremu ni bil le dušo greha očistil, ampak tudi truplo boleznim ozdravil. Pa ravno tukaj tudi vidimo, da je veliko večja skrb imel za dušo, kakor za telo, kajti najprej mu pravi: *Zaupaj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni*, potlej še-le mu reče: *Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom*. Velika nesreča se je zdelo mrtvoudnemu njegova bolezen, a v resnici mu je bila največja sreča; zakaj kdo vé, če bi se mu bila brez boleznim tudi vest zbudila, da bi bil s tolikim koprnenjem iskal Jezusa, kdo vé, če bi bil brez boleznim našel odpuščenje grehov in rešil svojo dušo. Neskončno dobrotljivi Bog pa še zdaj mnogim telesno bolezen pošlje, da bi si bolj gotovo dušnega zdravja iskali. Boleznim so toraj vselej tudi posebna milost božja; Bog jih nam pošilja zato, da našo pobožnost poskusi in utrdi, in nas toraj pred grehom obvaruje ali pa da nas grehov očisti in na pravo zveličansko pot pripelje. Zapopadek mojega današnjega govora tedaj bo: Bog nam boleznim pošilja, da bi nas v življenji očistil in v zadnji uri srečne storil.

Človeški rod ni več takšen, kakor ga je Bog v začetku vstvaril, ampak oslavljen, z nadlogami in mnogimi boleznimi obdan. Tega je kriv greh, katerega sta Adam in Eva v raji storila. Te nadloge in boleznim so pač britka kazen za človeštvo, vendar zadevajo posamezne ljudi le po posebni božji previdnosti in so vselej znamenja ljubezni in milosti božje. Bog pošlje človeku bolezen, da ga ozdravi prevzetnosti in napuha, da pogasi v njem poželjivost mesa in druge strasti. Tako mori Bog človekovo truplo, da njegovo dušo oživlja, mu pošilja telesne grenkosti, da bi od grehov očiščen okusil sladkost gnade božje.

Vsi dobro vemo in verjemo, da greh v nebesa ne pojde, dokler ni zbrisan ni zanj družega kakor pekel. Greh pa ne more drugače zbrisan biti, kakor v pokori; toda koliko jih je izmed današnjih kristijanov, kateri so se veliko pregrešili, da bi tudi pravo resnično pokoro delali? Med tisoč grešniki vidimo morebiti komaj enega pravega spokornika. Da bi pa vendar toliko grešnikov brez pokore ne ostalo, jim pošlje Bog boleznim, da bi na tem svetu trpeli in si kazni unega

sveta zbrisali. Glejte, ljubi moji, kako dober je vendar Bog: kratko trpljenje nam pošlje, da bi nas rešil večnega trpljenja.

In ni še dosti, da Bog z boleznijo le naše grehe zbrisati želi, ampak še plačilo nam je za voljno potrpljenje dati pripravljen, če nas bolezen na pot pravice in čednosti pripelja. O dokler smo zdravi in nam nič ne pomanjka, le neradi na Boga mislimo, temuč hitro pozabimo njegove zapovedi in mislimo, da smo le za ta svet vstvarjeni. Kadar pa bolezen na naše duri potrka, nam začnejo telesne moči pešati, težave in bolečine zmir huje prihajati, kadar se pred nami večnost odpira, o tistikrat gre človek sam v sé, vse drugače misli, vse drugače govori, kakor pri zdravju. Grehe, katerih poprej še ni hotel spoznati, začne zdaj obžalovati, svet ga več ne veseli, ker vidi, da je vse nečimerno in spremenljivo in vse tiste reči, na ktere je bilo popred njegovo srce navezано, začne sovražiti, njegova edina želja je zdaj, se z Bogom spraviti in zediniti. Vera se v njem zbudi, upanje se utrdi in ljubezen se vname. Bolnik sicer ne moli dolgih molitev, toda svoje trpljenje Bogu daruje in se popolnoma v božjo voljo uda. Tako postane njegova pobožnost v kratkem času boleznini veliko večja, kakor popred v več letih krepkega zdravja in čednosti, na ktere poprej še mislil ni, si je v boleznini pridobil in se v njih utrdil. Koliko ljudi je bilo na svetu, ki si niso pustili nobene besedice reči, ki nobene reči za greh niso šteli, ampak le v razuzdanem veselju tje v en dan naprej hudobno živeli. Pa kadar je prišla čez nje huda bolezen, se je vse njih življenje spremenilo; kakor so bili v zdravju za pohujšanje, tako so bili v boleznini lep zgled vsem svojim.

Ne bom rekel, da bolezen vsacega človeka tako spreobrne, ker včasih tudi vidimo, kako nevoljni so ljudje zavoljo svoje boleznini in da namesto poboljšanja še-le trdovratnost pokažejo, pa zavoljo tega ne more nobeden reči, da bolezen ni milost božja; Bog jo pošlje iz najboljšega namena človeku v poboljšanje in pokoro, če pa človek božjo dobroto slabo obrne, si je le sam svoje nesreče kriv in če se grešnik čez bolezen pritožuje, je ravno toliko, kakor bi želel pogubljen biti, zakaj sv. Gregor papež je nekikrat bolnemu prijatelju rekel: *Pomisli, ljubi brat, da jih je brez števila pogubljenih, ki so svoje dni brez težav preživeli ali pa ki si taistih niso hotli v dobro obrniti. Ko bi bili težave in boleznini potrpežljivo in v duhu pokore prenašali, bi ne bili pogubljeni.* Iz teh besed vidimo, da je bolezen dobrota in milost božja od Boga človeku v zveličanje poslana. Kako bi bilo tedaj mogoče, da bi kristijan, kadar bolezen tako premišluje, še zavoljo nje nevoljen bil? — Človek dostikrat svoje zdravje tudi

s pregrešnim življenjem zapravi, bolezen tedaj, ki ga potem zadene, je kazen za razuzdano življenje, in srečen ta, ki to kazen v duhu pokore prenaša in tako na tem svetu prestopi, kar bi imel na unem svetu skoz celo večnost trpeti. Če zraven tega pomislimo, da bolezen, ki nas obišče, prestati moramo, ali ni veliko bolj pametno, voljno trpeti in si zaslužnje za nebesa nabirati, kakor pa v bolezni godrnjati in si zavoljo tega jezo božjo nakopavati? Ko bi n. pr. nekdo prisiljen bil v mesto kakšno težko butaro nesti in tamkaj ga čaka plačilo, če bo voljno in potrpežljivo nesel, če bo pa nevoljno godrnjal, ga bo v mestu kazen čakala; vsak bi rekel: „Nositi moram tako ali tako, boljše je, da nesem tiho in radovoljno, bom vsaj plačilo dobil.“ Ta težka butara je bolezen; komur je enkrat naložena, nositi jo mora; ali ni tedaj boljše, da jo nosi potrpežljivo in se tolaži s plačilom, ki ga za to čaka, kakor pa, da jo nosi nevoljen brez vse tolažbe in si na zadnje še pogubljenje nakoplje. Zraven tega v potrpežljivosti človek tudi veliko lažje trpi, v nevolji ga pa vsaka reč veliko hujše speče, mu tedaj trpljenje poviša.

Glejte, kristijani, tako nas že zdrava pamet uči, da naj bolezen potrpežljivo prenašamo. Ker se pa človek naenkrat težko tako preмага, je treba, da se v potrpežljivosti zmir vadimo. Če smo navajeni, majhne zopernosti in nadloge vselej potrpežljivo prenesti, bomo potrpežljivi tudi tistikrat, kadar nas velike nesreče ali hude bolezní zadenejo. In če v bolezní tudi zdihujemo k Bogu za zdravje, moramo vselej v božjo voljo udani kakor Kristus na Oljski gori moliti: „Če je mogoče, naj gre ta bolezen od mene, pa ne moja, ampak tvoja volja se zgodi!“ Če nas Bog po taki molitvi ne usliši, je gotovo bolezen bolj v naše zveličanje, kakor bi bilo zdravje.

Bog nas hoče z boleznijo pa tudi za srečno zadnjo uro pripraviti. Ker smo vsi umrjoči in vemo, da nobeden ne bo odšel smrti, bi pač treba bilo nam zmiraj na njo pripravljenim biti. Toda koliko jih je, ki tega nikoli ne pomislijo, ampak le za časno skrb, kakor bi jim bilo večno na tem svetu ostati. Kaj stori Bog, da bi jih iz dušnega spanja zbudil? Pošlje jim bolezen. Slabosti, ki človeka v bolezní obdajajo, mu neprenehoma kličejo: Konec tvojega življenja se bliža. Človeku potem ni treba prerokov, da bi mu napovedali, kaj se bo ž njim zgodilo, bolezen mu dovolj glasno prerokuje in ga pri-ganja za svoje zveličanje poskrbeti: tako Bog človeka z boleznijo obvaruje pred neprevideno smrtjo. Pa tudi drugače se še milost božja razodeva v bolezní, ker mu toliko pomočkov pošlje, se na zadnjo uro srečno pripraviti. Kolikor hujši so bolezní, toliko več

so gnade, ki jih Bog grešniku pošilja; ena najočitniših milost je pomoč skrbne matere katoliške cerkve, ktera nobenega ne zapusti, ko bi si bil tudi kužno bolezen našel, ampak pošlje svoje služabnike ga tolažit, pokrepčat, mu sv. zakramente za umirajoče podelit in ga srečno v večnost spremit. Ali ni tedaj bolezen velika dobrota božja, ki človeku tako lepo priložnost daja, se za večnost pripraviti. O koliko jih je, ki te dobrote ne dosežejo! Kadar so popolnoma zdravi ter kar nič ne mislijo na večnost, marsikterega naenkrat smrt zadene. Rad bi se spovedal, rad delal pokoro, rad bi se z Bogom spravil, ali smrt ne čaka, treba je stopiti urno, hipoma, brez vse priprave k sodbi božji. Že drugim ljudem se taka smrt žalostna zdi, kaj pa temu, ki ga zadene, in vsaki bo zdaj gotovo rekel, da veliko bolj srečen je ta, kterega bolezen počasi mehča in zori ter mu tako priložnost za pokoro da.

Pač žalostno je slišati, da se veliko ljudi sedanjih časov v bolezni vse drugače obnaša; ne da bi si bolezen v zveličanje obrnili, si jo obrnejo k pogubljenju, so nevoljni in nepotrpežljivi do zadnje ure. Zdihujejo čez svoje bolečine, ki jih morajo trpeti, kličejo včasih tudi svetnike na pomoč, da bi jim zdravja sprosil; na rane pa, s katerim je njih duša obdana, le nočejo misliti. Najbolj žalostno pa je še to, da jim nevarnost, v kateri se znajdejo, dostikrat tudi prijatelji in znanci zakrivajo, ker se bojijo, jih razžaliti. Govorijo le o drugih rečeh in speljavajo bolnika, kaj misli s svojim premoženjem storiti, po duhovnega pa večidel pred ne pošljejo, ko kadar je že tako rekoč duša na žabljih. O kaj hoče še tistikrat mašnik storiti? Kaj bo za dušo bolnika in drugih, ki za bolnika tako slabo skrbje? Od njih bo Bog odgovor tirjal, če se je moral bolnik nepreviden s tega sveta ločiti.

Zatoraj, ljubi poslušalci, kadar bolnika v hiši imate, skrbite za njegovo truplo, kolikor je v vaši moči, pa še veliko bolj za njegovo dušo. Pokličite o pravem času služabnike sv. cerkve, da ga bodo po svoji moči k pravi pokori napeljevali in pripravljali za prestop v večnost. Podučite jih sami, da s sv. zakramenti se previditi je velikokrat tudi za telesno zdravje koristno, ker po tem človek največo skrb odloži, toraj se kri in bolezen dostikrat potolaži. Kadar pa izmed vas kdo zboli, naj bo njegova najprva skrb, z Bogom vse čisto poravnati; naj vsaki tistikrat pomisli, da tacega človeka Bog še ljubi, in ga z boleznijo hoče ali pred grehom obvarovati ali pa od storjenih grehov očistiti in za srečno zadnjo uro pripraviti. Nikdar tedaj

v bolezní ne žalujte, ampak udani v božjo voljo prosite Boga za gnado prave potrpežljivosti, potem bo bolezen tudi za vas dobrota v zveličanje vaše duše. Amen.

† Ant. Potočnik.

Pogled na slovstvo.

1. Zgodovina fará Ljubljanske škofije. Izdaja A. Koblar. Drugi zvezek: zgodovina Nákelske, Dupljánske in Goríške fare. V Ljubljani, založnik Anton Koblar, 1885. Osmirka 190 strani.

Prav bali smo se, da lansko leto po gosp. A. Koblarju pričeto opisovanje kranjskih župnij preneha, in da prvi zvezek njegove zgodovine fará Ljubljanske vladikovine ostane h krati zadnji; — kar nas te dni iznenadi drugi zvezek težavnega knjižnega dela, obsegajoč zgodovino prej imenovanih dobro znanih treh fará naše krasne Gorenjske! Vsi trije opisi so iz spretnega peresa gosp. Ivana Vrhovnik, Nákelskega kaplana, le da mu je bil gospod izdajatelj nekoliko v pomoč.

Najobširneje je, se vé da, obravnavana zgodovina imenitne Nákelske župnije; obsega VII poglavij na 120 stranéh. Prvo poglavje daje nam natančen topografičen in statističen opis duhovnije (str. 1—16), podučujoč nas namreč o zdanjem obsegu in o sosedih Nákelske fare, o njenem svetu, njenih vodah, cestah, o ondotnem narodu po njegovem poljedelstvu in domači obrtnosti. Zelo zanimljive so tabele o ljudskem gibanji, sestavljene po farnih maticah, izmed katerih se Nákelska poročna knjiga pričinja s 26. februarjem 1612, krstna knjiga s 5. oktobrom 1611 in mrtvaška z 10. novembrom 1679. Pridjan je tudi pregled prebivalcev Nákelske fare po posameznih vaseh v raznih dôbah. Poglavje II. in III. stavi nam živo pred oči dogodke Nákelske fare v stari in novi dôbi (str. 16—38), opirajoč se na pravljico, ljudsko govorico, listine, knjige in še obče znane dogodljaje. Koliko in kako raznoterega zanimivega blaga podaja nam IV. poglavje (str. 39—67), opisujoč nam najprej zdanjo farno cerkev sv. Petra v Náklem, potem prejénje cerkve Nákelske, ondotne stare bratovščine, posestvo farne cerkve nekdanj in sedaj, in farno pokopališče. Enako nadrobno se nam predstavljate podružnici sv. Nikolaja v Strohlinji in sv. Marije Magdalene na Okroglem. V V. poglavji (str. 68—73) nam pisatelj kaže Nákelski farovž in njega posestva, zgodovino kapelanijskega poslopja, potem šolo in občinsko vodovajo. Prav važni za Nákelsko zgodovino ste tudi zadnji dve poglavji: šesto (str. 73—100) nam našteva duhovne pastirje, t. j. župnike, kapelane in subsidijarje od početka fare do danes s pridanimi životopisnimi črticami (med njimi najdemo dobro znanega slovenskega pisatelja Jurija Japeljna); zadnje poglavje (str. 101—120) pa nam imenuje in po nekoliko opisuje dolgo vrsto častitih mož, v Náklem rojenih, ki so deloma v visocih stanovih delujoč čast delali rojstnemu kraju: tri in štirideset duhovnikov (vmes župnik in slovenski pisatelj Blaž Potočnik in škof Jernej Legat), in osemnajst svetnih, med katerimi je najbolj sloveč dr. Gregorij Karbonarij (Voglar), domači zdravnik ruskega carja Petra I., umrl 2. febr. 1717.

Enako je razvrstena snov pri zgodovini Dupljánske fare (str. 125—148). Tudi tu se nam podaja najprej topografični in statistični opis, potem izvemo dokaj

važnega in zanimljivega o vstanovljenji in usodi Dupljanske duhovnije, popisuje se nam farna cerkev sv. Vida mučenika v Spodnjih Dupljah, podružna cerkev sv. Mihela arhangelja v Gorenjih Dupljah, imenujejo se nam duhovniki Dupljanski in poslednjič nekoliko odličnih Dupljancev.

V nekoliko bolj skraćeni obliki (str. 153—169) nam pisatelj slika zgodovino Goriške fare. Razvrstitev je ravno taka, kakor pri prejšnjih: topografični in statistični opis duhovnije, zgodovinske črtice o fari, farna cerkev sv. Andreja aposteljna v Goričah, podružnica sv. Lamberta, škofa in mučenika v Zalogu, duhovni pastirji Goriški, šola in odlični Goričanje. — Pridejanjeh je knjigi še 23 listin v izvirnem (deloma latinskem, deloma nemškem) jeziku, tikajočih se zgodovine Nákelske fare.

Vsa knjižica odlikuje se po svoji sprelepi, a vendar slehernemu razumljivi pisavi ter stane (pri založniku) 80 kr. Če pomislimo, koliko je bilo truda, toliko in tako raznevrstnih podatkov nabrali med ljudstvom, po listinah in knjigah, in če se dalje spomnimo, kako malo primeroma se razproda med Slovenci knjig, zlasti znanstvenih — tedaj se nam cena ne bo zdela previsoka. Dolžnost nam je, na moč podpirati težavno to literarno delo, da se more nadaljevati, toliko bolj, ker nima važnosti samo za dotične farane, ampak vsacemu razumniku, zlasti zgodovinarju, statistikarju in jezikoslovcu dokaj zanimljivega podaja.

2. Ant. Mart. Slomška zbrani spisi. Četrta knjiga: različno blago. Zbral, uredil in izdal Mih. Lendovšek, župnik Makolski. 1885. Natisnila tiskarna družbe sv. Mohora v Celoveu. Osmirka 428.

Po daljnem prestanku nam gospod izdajatelj v tem zvezku podaja iz peresa nepozabljivega našega zares slovenskega vladike raznih manjših sestavkov, nabranih po knjigah in časopisih, deloma tudi poslovenjenih. Razdeli nam gosp. Lendovšek vse te spise v tri oddelke, katerih prvi obsega kratke spise, služee šoli in vzgoji, drugi oddelek razpravlja po svoji vsebini narodno politiko in narodno gospodarstvo, tretji del obsega podučne sestavke brez gotovega znaka. Dokaj lepega in koristnega Slomškovega duševnega blaga nam je gospod izdajatelj nakopičil v dosedanjih štirih zvezkih, in zares jako oveselilo nas je naznanilo, da se bode vže prihodnje leto pričelo z drugim natisom. Za ta slučaj imamo neko željo na sre. Silno radi bi dali krasnih Slomškovih del nekoliko tudi šolski naši mladini ljudskih učilnic v roke, saj nam itak primernih knjig za šolske knjižnice ni na ostajanje; a skoraj nobenega dosedanjih štirih zvezkov ne moremo dati v roko otroku tacega kakoršen je, kajti čeravno je samo na sebi vse dobro in koristno, je vendar v tej obliki marsikaj namenjeno bolj vzgojitelju kot vzgojencu. Bi li toraj ne bilo dobro, ko bi nam marljivi gospod izdajatelj iz dosedanjih štirih delov odbral sestavkov otroku primernih ter jih v posebnem zvezku dal na svetlo? — Sicer pa tudi mi rečemo z besedami gospoda vreditelja: „Gorko vam priporočamo, dragi slovenski rodoljubi, to knjigo po zadržaji svojem izvrstno in za ljudstvo velepodučno. Razširjajte jo med narod, za kojega so pisani večinoma vsi ti sestavki! Kdor jo vestno pregleda, rad bo rekel z nami vred: Zdaj še-le vemo, kaj Slomšek velja!“

Cena četrte knjigi je po bukvarnah mehko vez. 1 gld. 30 kr., kart. 1 gld. 40 kr.; pri gospodu izdajatelji (pošta Makole — Maxau bei Pöltsehach) pa 1 gld.

A. Z.